

RAPPORT A11-054-I

**Archeologisch onderzoek aan de
Vinkelaan 20a en de Rijksstraatweg
361 te Wassenaar (gemeente
Wassenaar)**

Bureauonderzoek en inventariserend
veldonderzoek met boringen

Opdrachtgever: Grontmij Nederland B.V.
Postbus 190
2740 AD Waddinxveen

contactpersoon: dhr. G. La Fors
tel.: 0182-625500

COLOFON

Projectcode: A11-054-I
Bestandsnaam: Archeologisch onderzoek aan de Vinkelaan 20a en de
Rijksstraatweg 361 te Wassenaar (gemeente Wassenaar).
Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met
boringen.

Datum: september 2011
Auteur: drs. N.H. van der Ham
Projectleider: drs. N.H. van der Ham
Bureauonderzoek: drs. N.H. van der Ham
Veldonderzoek: drs. N.H. van der Ham en drs. A.J.D. Isendoorn
Materiaaldeterminatie: drs. N.H. van der Ham
Redactie: drs. N.H. van der Ham en dr. P.T.A. de Rijk
Digitale uitwerking tekeningen: dr. P.T.A. de Rijk
Archeologische interpretatie: drs. N.H. van der Ham
Advisering: drs. A. Wagner
Autorisatie:

drs. A. Wagner
senior KNA-archeoloog ArcheoMedia BV
e-mail: wagner@arnicon.nl

©ArcheoMedia BV, archeologisch onderzoeks- en adviesbureau, 2011, Capelle aan den IJssel

ISBN/EAN: 978-90-5970-7-382

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Betrouwbaarheid van archeologisch booronderzoek

Het onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en richtlijnen, zoals vastgelegd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (versie 3.2) van het Centraal College van Deskundigen. Bij ieder bodemonderzoek wordt gestreefd naar een optimale representativiteit. Het onderzoek is gebaseerd op het verrichten van een beperkt aantal boringen tot een beperkte diepte. Daardoor blijft het mogelijk dat lokaal archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, die tijdens het onderzoek niet naar voren zijn gekomen. Bovendien laten bepaalde archeologische resten, zoals grafvelden en steentijdvindplaatsen, zich lastig ontdekken met behulp van grondboringen. Indien andere methoden, zoals geofysisch onderzoek of het graven van proefsleuven, betere resultaten leveren, kan tot de uitvoering daarvan in overleg besloten worden. In dat geval zal een aanvullende offerte worden uitgebracht. ArcheoMedia BV acht zich niet aansprakelijk voor de eventueel uit bovengenoemde afwijkingen voortvloeiende schade of gevolgen.

Certificering

ArcheoMedia BV heeft sinds 1994 een veiligheidsbeheerssysteem dat voldoet aan de eisen van de VCA. Sinds 1996 voldoet het kwaliteitssysteem van ArcheoMedia BV aan de eisen van de NEN-EN-ISO 9001. Sinds 2003 voldoet het kwaliteitssysteem aan de eisen van de NEN-EN-ISO 9001:2000. ArcheoMedia BV is door het College voor de Archeologische Kwaliteit en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap geschikt bevonden voor het verrichten van vergunningsgebonden opgravingswerkzaamheden.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	1
1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	4
2 AANLEIDING ONDERZOEK EN BELEIDSKADER	6
3 ONDERZOEKSVRAGEN	8
4 BUREAUONDERZOEK	9
5 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK	18
6 BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN	22
7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	24
GERAADPLEEGDE BRONNEN EN LITERATUUR	25
BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN	27
OVERZICHT VAN GEOLOGISCHE EN ARCHEOLOGISCHE PERIODEN	28

BIJLAGE 1 NIEUWBOUWPLANNEN VINKELAAN 20A EN RIJKSSTRAATWEG 361

BIJLAGE 2 BOORPUNTENKAARTEN

BIJLAGE 3 BOORSTATEN

SAMENVATTING

Naar aanleiding van het voornemen om op de onderzoekslocaties aan de Vinkelaan 20a (locatie Van Spronssen) en de Rijksstraatweg 361 te Wassenaar (gemeente Wassenaar) herinrichting en nieuwbouw te realiseren is door ArcheoMedia BV, in opdracht van Grontmij Nederland B.V., voor beide locaties een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd. De onderzoeken aan beide onderzoekslocaties zijn op verzoek in één rapportage samengevoegd.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat:

- de bodem op de beide onderzoekslocaties bestaat uit het Hollandveen Laagpakket (Fm van Nieuwkoop) op duin- en strandwalzanden van het Laagpakket van Schoorl/Zandvoort (Fm van Naaldwijk);
- de onderzoekslocaties volgens de Archeologische Monumentenkaart geen deel uitmaken van een gebied met een vastgestelde archeologische waarde;
- de onderzoekslocaties volgens de IKAW2 een middelhoge archeologische trefkans hebben;
- volgens de IKAW3 de zuidzijde van de Vinkelaan 20a op een smalle strandwal met een hoge archeologische verwachting ligt en de Rijksstraatweg 361 langs de noordwestzijde of -rand van dezelfde smalle strandwal ligt;
- de CHS aan de onderzoekslocaties een middelhoge waarde voor bewoning vanaf het Neolithicum toekent;
- volgens de gemeentelijke Archeologische Beleidskaart plangebied Rijksstraatweg 361 aan de (zuid)oostrand ligt van een brede strandwal met hoge archeologische verwachting en plangebied Vinkelaan 20a binnen een terrein ligt met een lage archeologische verwachting, doch over het zuid(west)en van dit plangebied een smal terrein van hoge tot zeer hoge archeologische waarde loopt;
- van de onderzoekslocaties zelf geen waarnemingen of vondstmeldingen bekend zijn;
- op grond van de bodemkaart (lage enkeerdgronden binnen plangebied Rijksstraatweg 361 en vlakvaaggronden binnen plangebied Vinkelaan 20a), naburige archeologische onderzoeken en historische kaarten de bodem op onderzoekslocaties door afzanding en diepploegen (bloembollenteelt) vermoedelijk niet meer intact is;
- de verwachting op grondsporen en/of vondsten uit de periode Neolithicum tot en met de (late) middeleeuwen uit analyse van de bekende gegevens laag is;
- de verwachting op bebouwingsresten uit de Nieuwe tijd laag is;
- de verwachting op perceelbegrenzings e.d. uit de Nieuwe tijd hoog is.

Uit het verkennende booronderzoek is gebleken dat:

- de aangetroffen bodemopbouw grotendeels overeenstemt met de verwachting;
- de lage enkeerdgronden waar plangebied Vinkelaan 20a aan de noordoostzijde volgens de bodemkaart aan grenst, in feite over de oostelijke helft van deze onderzoekslocatie ligt (aangetoond in boringen 002, 004 en 005);
- de booronderzoeken op de beide plangebieden geen aanwijzingen hebben opgeleverd voor intacte archeologische (vondstrijke) nederzettingen;

- de lage verwachting voor archeologische resten uit de periode Neolithicum tot en met de (late) middeleeuwen tijdens dit booronderzoek bevestigd is.

Conclusies

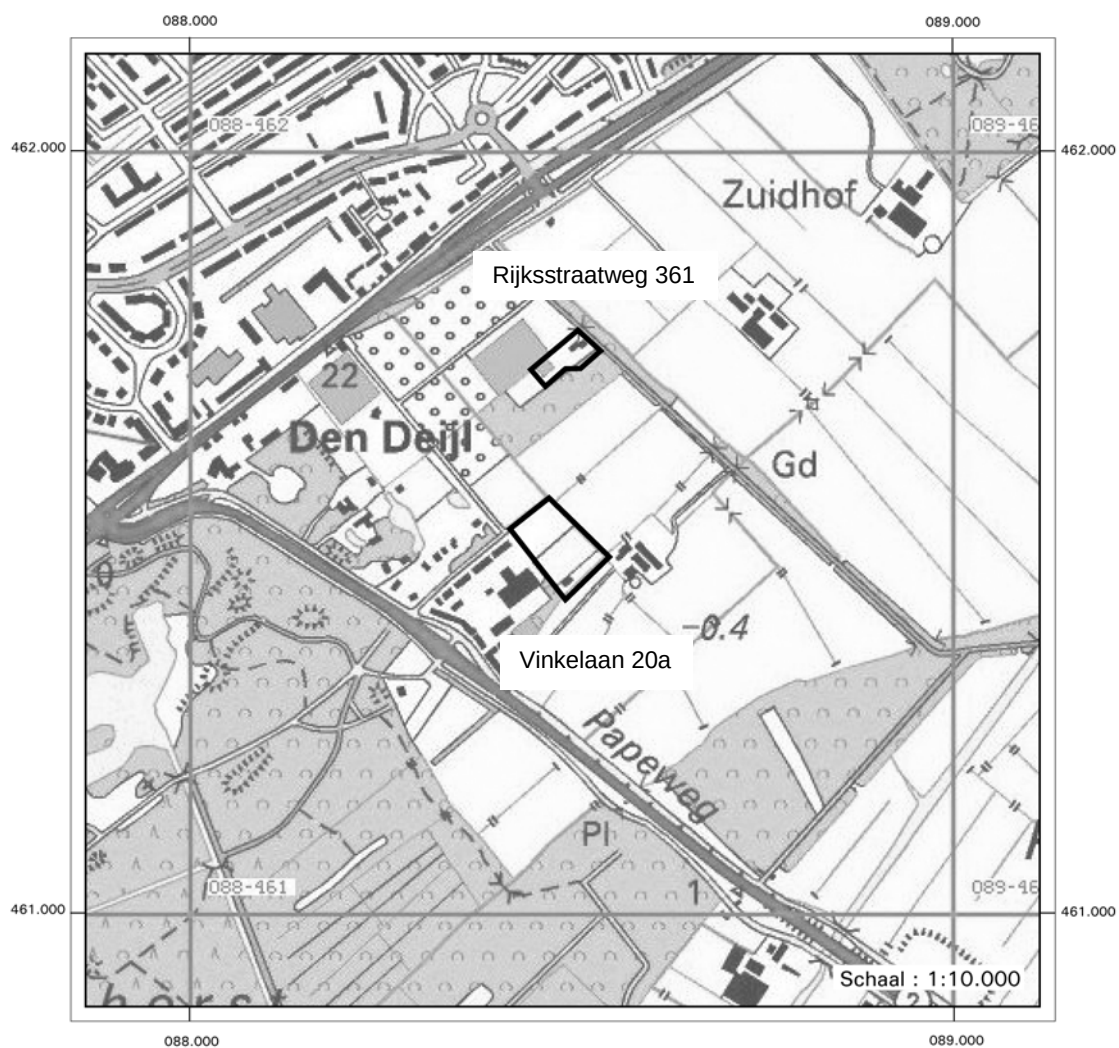
De resultaten van het bureauonderzoek en het inventariserende veldonderzoek op de plangebieden Rijksstraatweg 361 en Vinkelaan 20a geven geen aanleiding tot aanpassingen in de voorgenomen bouwplannen op de onderzoekslocatie.

Aanbevelingen

Op basis van het booronderzoek wordt archeologisch vervolgonderzoek op de beide plangebieden niet noodzakelijk geacht.

Met betrekking tot deze aanbeveling dient contact te worden opgenomen met de bevoegde overheid.

Booronderzoek is gebaseerd op het verrichten van een beperkt aantal boringen tot een beperkte diepte. Daardoor blijft het mogelijk dat lokaal archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, die tijdens het onderzoek niet naar voren komen. Bovendien laten bepaalde archeologische resten, zoals vuursteenvindplaatsen, grafvelden, water- en/of beerputten, verkavelingspatronen of andere bijzondere toevalsvondsten, zich met behulp van grondboringen lastig ontdekken. Daarom is de kans aanwezig dat (vondstarme) archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig zijn en dat deze in de uitvoeringsfase van toekomstige bodemingrepen aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten bestaat een wettelijke meldingsplicht ex artikel 53 van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg. Bij graafwerkzaamheden dient men dan ook attent te zijn op eventuele vondsten. De opdrachtgever verplicht de aannemer(s) om attent te zijn op eventuele vondsten en/of sporen tijdens de werkzaamheden en verplicht hen archeologische vondsten onverwijld te melden bij de bevoegde overheid.

Afbeelding 1: regionale overzichtkaart van Wassenaar met de ligging van de onderzoekslocaties.

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectnamen:	Vinkelaan 20a en Rijksstraatweg 361
Provincie:	Zuid-Holland
Gemeente:	Wassenaar
Plaats:	Wassenaar
Straatnamen:	Vinkelaan 20a en Rijksstraatweg 361
Kadastrale gegevens locaties:	Vinkelaan 20a: Wassenaar, sectie C, perceel 1351 Rijksstraatweg 361: Wassenaar, sectie C, percelen 1484 en 1485
Datum bureauonderzoek	juni-juli 2011
Datum veldonderzoek:	5 juli 2011
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnr.:	Vinkelaan 20a: 47299 Rijksstraatweg 361: 47296
Soort onderzoek:	bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met verkennende boringen
Oppervlakte:	Vinkelaan 20a: 8.212 m ² Rijksstraatweg 361: 2.816 m ²
RD-coördinaten:	Vinkelaan 20a: x: 88.469, y: 461.547 (N) x: 88.548, y: 461.470 (O) x: 88.490, y: 461.414 (Z) x: 88.418, y: 461.506 (W) Rijksstraatweg 361: x: 88.507, y: 461.765 (N) x: 88.536, y: 461.738 (O) x: 88.445, y: 461.714 (Z) x: 88.464, y: 461.692 (W)
Bevoegde overheid:	Gemeente Wassenaar Postbus 499 2240 AL Wassenaar
Adviseur van de bevoegde overheid	mw. drs. L. Bruning Gemeente Wassenaar Postbus 499 2240 AL Wassenaar tel.: 06 - 5393 7432 lbruning@wassenaar.nl

Beheer en plaats van vondsten en documentatie:	Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Zuid-Holland Kalkovenweg 23 2401 LJ Alphen a/d Rijn contactpersoon: dhr. F. Kleinhuis e-mail: kleinhuis@pzh.nl De documentatie gaat in kopie naar het e-depot.
--	--

2 AANLEIDING ONDERZOEK EN BELEIDSKADER

Aanleiding onderzoek:	Men is voornemens op de onderzoekslocaties Vinkelaan 20a (locatie Van Spronsen) en Rijksstraatweg 361 (ontwikkellocatie Twickel) het terrein opnieuw in te richten en nieuwbouw te plaatsen. Voor het plangebied Vinkelaan 20a dient het bestemmingsplan Landelijk gebied 2009 (herziening) gewijzigd te worden in het kader van de gemeentelijke 'ruimte-voor-ruimte-regeling'. Binnen dit kader is voor beide locaties een archeologisch vooronderzoek vereist.¹ De archeologische aanleiding wordt toegelicht in de archeologische beleidskaart van de gemeente.² Plangebied Rijksstraatweg valt net binnen de oostrand van een gebied (strandwallen) met een hoge archeologische verwachting. Plangebied Vinkelaan 20a ligt binnen een terrein met een lage archeologische verwachting en nabij de oostrand van het gebied (strandwallen) met een hoge archeologische verwachting. Over de zuidelijke helft van dit plangebied loopt een smal terrein van hoge tot zeer hoge archeologische waarde dat door de gemeente als behoudenswaardig is aangewezen.
Toekomstige verstoringen: ³	Vinkelaan 20a: De bestaande bebouwing (kassen) wordt gesloopt. Op de locatie is een twee-onder-één-kap-woning (woningen à 2250 m² en 2650 m²) gepland. Men is voornemens deze nieuwbouw te onderkelderen voor gebruik als garage met uitrit. Rijksstraatweg 361: De bestaande bebouwing (woonhuis met aanbouw en kas) wordt gesloopt. Aan de straat is een kleinere woning (150 m²) ter plaatse van het te slopen woonhuis gepland. Ter plaatse van de achterliggende kas zal de tuin worden heringericht en de open ruimte daarachter worden opgevuld met bosbeplanting. Nadere informatie omtrent de omvang van de geplande verstoringen op beide locaties is nog niet bekend.

¹ Brief Gemeente Wassenaar, d.d. 14 mei 2008 Principe verzoek Vinkelaan / d.d. 4 juni 2011 verzoek tot wijziging bestemmingsplan t.b.v. locatie Vinkelaan.
Zie voor bestemmingsplan Landelijk gebied 2009 (uitvoering) de website van de gemeente Wassenaar: http://www.wassenaar.nl/plannen_en_projecten/bestemmingsplan_digitaal/_bestemmingsplan_3e_herziening_landelijk_gebied/bestemmingsplan_gedeeltelijke_herziening/bestemmingsplan_gedeeltelijke_herziening. Zie daarbij document 'regels gewijzigde vaststelling 6 juli 2009_1', hoofdstuk 6 Cultuurhistorische waarden.

² Bodemarchief ontrafeld, Nota archeologie 'Duin, Horst en Weidegebied' 2008: 31-34.

³ E-mailbericht opdrachtgever, dhr. G. La Fors d.d. 23 juni 2011.

Beleidskader:	Op basis van het Verdrag van Valletta (Malta) is besloten dat archeologisch onderzoek een onderdeel vormt van bestemmingsplanvoorbereidingen en/of uit te voeren projecten waarbij ingrepen in de bodem plaatsvinden. Het verdrag is uitgewerkt in de aangepaste Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg (in werking getreden per 1-9-2007). Het uitgangspunt ten aanzien van de aanwezige archeologische waarden in de planvorming is volgens rijks- en provinciaal beleid, behoud <i>in situ</i>.⁴ De provincie Zuid-Holland onderschrijft deze stelling in haar Visie op Zuid-Holland, bestaande uit de Provinciale Structuurvisie, de Verordening Ruimte en de Uitvoeringsagenda.⁵ De gemeente Wassenaar onderschrijft deze stelling in <i>Bodemarchief ontrafeld, Nota archeologie 'Duin, Horst en Weidegebied'</i> (vastgesteld 13 november 2008), alsook in het bestemmingsplan Landelijk gebied 2009 (herziening).⁶ Door archeologie tijdig in de planvorming te betrekken, kunnen de archeologische waarden hierin eventueel worden ingepast. Pas na de uitvoering van archeologisch vooronderzoek is het mogelijk een integrale afweging te maken, waarbij de nieuwverkregen archeologische gegevens betrokken dienen te worden. De bevoegde overheid zal de resultaten van het onderzoek toetsen. Op basis van dit onderzoek zal de bevoegde overheid een (selectie-)besluit nemen. De resultaten van het onderzoek dienen in de planvorming betrokken te worden. Het onderzoek en de adviezen hebben betrekking op archeologische vindplaatsen binnen het plangebied. Het onderzoek is afgestemd op het toekomstige grondverzet en de daarmee samenhangende verstoring van het bodemarchief met de daarin opgeslagen archeologische resten en waarden.
----------------------	--

Afbeelding 2: impressies van de Rijksstraatweg 361 ten tijde van het onderhavige veldonderzoek. Links de noordzijde (richting zuidoosten) en recht de zuidzijde (richting zuidwesten).

⁴ Zie Begrippen en afkortingen.

⁵ Visie op Zuid-Holland 2011. Ook zijn ten aanzien van de archeologie in de planvorming de Regioprofielen Cultuurhistorie Zuid-Holland van belang (een uitwerking van de algemene richtlijnen voor cultuurhistorie in ruimtelijke plannen zoals die staan in de Provinciale Structuurvisie).

⁶ Bodemarchief ontrafeld, Nota archeologie 'Duin, Horst en Weidegebied' 2008. Zie ook noot 1.

3 ONDERZOEKSVRAGEN

Ten aanzien van het uit te voeren bureau- en booronderzoek kunnen de volgende onderzoeksvragen worden gesteld:

1.	Worden archeologische resten in de plangebieden verwacht c.q. is op de onderzoekslocaties nog een bodemarchief aanwezig? Zo ja, wat is de verwachting voor de onderzoekslocaties wat betreft aard, datering, omvang en ligging van de archeologische resten?
2.	Hoe ziet de bodemopbouw eruit? Verschilt de in het veld aangetroffen bodemopbouw van de onderzoekslocaties met de volgens het bureauonderzoek te verwachten bodemopbouw? Zo ja, in welke mate?
3.	Wat is de mate van verstoring van de bodemopbouw op de onderzoekslocaties?
4.	Zijn er aanwijzingen voor intacte archeologische (vondstrijke) nederzettingen?
5.	Dient de archeologische verwachting te worden aangepast?
6.	In welke mate worden eventueel aanwezige archeologische resten als gevolg van de voorgenomen plannen bedreigd?
7.	Hoe kan een verstoring als gevolg van de geplande activiteiten door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Afbeelding 3: impressie van de onderzoekslocatie Vinkelaan 20a ten tijde van het onderhavige veldonderzoek.

4 BUREAUONDERZOEK

Doel:	Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied. Dit omvat de aan- of afwezigheid, het karakter en de omvang, de datering, de gaafheid en de conservering en de relatieve kwaliteit van de archeologische waarden. Aan de hand van deze gegevens wordt een specifieke archeologische verwachting opgesteld.
Onderzoeksopzet:	Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de provincie en voldoet aan de KNA. Binnen het bureauonderzoek zijn drie deelprocessen te onderscheiden: <i>Bepalen onderzoekskader</i> Het vaststellen van de kaders waarbinnen het onderzoek dient plaats te vinden, bijvoorbeeld het afbakenen van het onderzoeksgebied. Tevens dienen het mogelijke toekomstige gebruik van het terrein en de consequenties daarvan voor het archeologische erfgoed te worden aangegeven. <i>Verzamelen bekende gegevens</i> Het verzamelen van gegevens die inzicht geven in het huidige gebruik van het terrein, het historische gebruik en de bekende archeologische waarden. Daartoe worden diverse bronnen geraadpleegd zoals oude kaarten, bodemkaarten en recente archeologische onderzoeken in de omgeving.⁷ In ieder geval wordt gebruik gemaakt van ARCHIS, de AMK, de CHS en de IKAW.⁸ <i>Opstellen archeologische verwachting</i> Door alle uit voorgaande stappen verkregen informatie te analyseren en te interpreteren, wordt een verwachtingsmodel opgesteld voor het betreffende plangebied. Daarin wordt aangegeven welke delen van het terrein een hoge, middelhoge, dan wel lage archeologische verwachtingswaarde hebben. Op basis van dit model wordt een advies gegeven over het te volgen vervolgtraject: geen verdere actie, beschermen of aanvullend onderzoek.

Bodemkundige gegevens

Geologie: ⁹	Beide onderzoekslocaties bevinden zich op een ondergrond bestaande uit het Hollandveen Laagpakket (Fm van Nieuwkoop) op het Laagpakket van Schoorl/Zandvoort (duin- en strandwalzanden; Fm van Naaldwijk), code Ni4. Een dergelijke ondergrond duidt op een ligging in de lagere flankzone van de strandwallen die vaak onder invloed stond van perimariene afzettingen.
Geomorfologie: ¹⁰	<i>Vinkelaan 20a</i> noordwestzijde: strandwal (+/- vervlakte duinen), code 3K28.

⁷ Zie de literatuurlijst.

⁸ Zie Geraadpleegde bronnen en literatuur; Begrippen en Afkortingen.

⁹ Het relevante kaartblad 30 van de Geologische kaart van Nederland is (nog) niet gepubliceerd. Derhalve is gebruik gemaakt van de Geologische Overzichtskaart van Nederland 2011.

	zuidoostzijde: bebouwing, code B. <i>Rijksstraatweg 361</i> strandwal (+/- vervlakte duinen), code 3K28.
Bodem: ¹¹	<i>Vinkelaan 20a</i> vlakvaaggronden, leemarm en zwak lemig fijn zand, Zn21 VI (GHG: 40-80 cm -mv; GLG: > 120 cm -mv). Dit zijn jonge gronden met geringe bodemvorming die in uiteenlopende gebieden voorkomen, zoals in jonge polders, uitgestoven laagten en zanderijen. Dit plangebied grenst in het noordoosten aan lage enkeerdgronden (zie beneden). <i>Rijksstraatweg 361</i> lage enkeerdgronden, leemarm en zwak lemig fijn zand, EZg21 II* (GHG: -; GLG: > 25, 50-80 cm -mv) Dit zijn antropogene deels kalkhoudende gronden, bestaande uit een mengsel van potstalmest, strooisel en zand. De aanleg van deze gronden zorgde voor plaatselijke terreinophoging. Ten behoeve van de bloembollenteelt wordt de bodem diep omgespit tot in de natuurlijke ondergrond.¹² Dinoloket levert voor de locaties enkele boorpunten met bodemgegevens op: <i>Vinkelaan 20a</i> aan de noordwestzijde van de locatie B30G4351 (x: 88.428, y: 461.496) 0,0 - 0,7 m -mv zand, bruingrijs 0,7 - 0,75 m -mv veen, zandig 0,75 - 2,0 m -mv zand, bruingrijs <i>Rijksstraatweg 361</i> ca. 100 m ten westen van de locatie (x: 88.337, y: 461.724) B30G4332 0,0 - 2,0 m -mv zand, geelgrijs B30G4333 0,0 - 0,5 m -mv zand, onbekend 0,5 - 0,6 m -mv veen, zandig 0,6 - 1,5 m -mv zand, geelgrijs ca. 250 m ten oosten van de locatie (x: 88.681, y: 461.618) B30G4324 0,0 - 0,5 m -mv zand, onbekend 0,5 - 0,7 m -mv klei, sterk siltig, humeus 0,7 - 1,0 m -mv veen 1,0 - 1,5 m -mv zand, geelgrijs B30G4326 0,0 - 0,5 m -mv zand, onbekend 0,5 - 0,6 m -mv veen, zandig 0,6 - 1,0 m -mv zand, geelgrijs

¹⁰ ARCHIS 2011: geomorfologie.

¹¹ ARCHIS 2011: bodem (Alterra); Dinoloket 2011.

Archeologische gegevens

Status onderzoekslocaties: ¹³	Beide onderzoekslocaties maken binnen ARCHIS geen deel uit van een terrein met een vastgestelde archeologische waarde.
AMK-terreinen in de omgeving: ¹⁴	In de directe omgeving van beide plangebieden zijn geen AMK-terreinen geregistreerd. Op ca. 800 tot 1800 m afstand in de ruimere omtrek van de beide plangebieden bevinden zich te Wassenaar zes terreinen van hoge archeologische waarde, deels met onderliggende resten uit de metaaltijden. Twee daarvan bevinden zich in de vlakte tussen de strandwallen ten noordoosten en ten zuidwesten van beide plangebieden. Het betreft respectievelijk de resten van kasteel Zuydwijk uit de late middeleeuwen en de Nieuwe tijd met onderliggende bewoningsresten uit de ijzertijd (AMK-nr. 3194) en resten behorende bij een reeds afgegraven motte of kasteelberg uit de late middeleeuwen, bekend als De Groene Bergh of De Bult (AMK-nr. 16184). De overige vier AMK-terreinen bevinden zich op de strandwallen die beide plangebieden in het westen en oosten flankeren. In het westen, aan het kerkplein van Wassenaar liggen bewoningsresten uit de ijzertijd, de vroege en de late middeleeuwen (AMK-nr. 3190). Aan de Deylerweg, ten noorden van beide plangebieden, liggen resten van kasteel Huis ter Weer uit de 13^e-17^e eeuw met onderliggende bewoningsresten uit de late bronstijd of vroege ijzertijd (AMK-nr. 2981). In het oosten, aan noordelijke uitloper van een smalle strandwal liggen de resten van de middeleeuwse hofstede Sandhorst (AMK-nr. 3196). Tenslotte, ten zuiden van beide plangebieden liggen de resten van het laatmiddeleeuwse kasteel Raephorst (AMK-nr. 10680).
Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW): ¹⁵	Voor beide onderzoekslocaties geldt volgens de IKAW2 een middelhoge archeologische trefkans. De update IKAW3 geeft echter een iets andere trefkans voor beide locaties: De Vinkelaan 20a is in het zuiden gelegen op een smalle zuidwest-noord-oost georiënteerde strandwal. Deze heeft volgens de IKAW3 een hoge trefkans op archeologische waarden. De Rijksstraatweg 361 ligt langs de noordwestzijde of aan de noordwestrand van dezelfde smalle strandwal met een hoge archeologische trefkans. Het aanliggende noordwestelijke gebied heeft volgens de IKAW3 een middelhoge trefkans op archeologische waarden.
ARCHIS-waarnemingen op de onderzoekslocatie: ¹⁶	Op beide onderzoekslocaties zijn in ARCHIS geen archeologische waarnemingen of vondstmeldingen geregistreerd.
CHS: ¹⁷	Beide onderzoekslocaties liggen binnen terrein gespecificeerd als Duinen en strandzanden / rivierduinen (CODE PZH: 32) met een

¹² Steur en Heijink 1991: 31-32.

¹³ ARCHIS 2011: monumenten. Zie echter bij 'Beleidsdocumenten gemeente'.

¹⁴ ARCHIS 2011: monumenten.

¹⁵ IKAW 2011; Deeben (red.) 2008.

¹⁶ ARCHIS 2011: waarnemingen en vondstmeldingen.

¹⁷ CHS 2011.

	middelhoge trefkans op archeologische waarden. Bewoning vanaf het Mesolithicum (rivierduinen) of het Neolithicum (strandzanden). De zuidostrand van de Rijksweg 361 en de Vinkelaan 20a als geheel liggen binnen een beschermd stad- en dorpsgezicht met een nederzettingkern van zeer hoge waarde.
Beleidsdocument gemeente: ¹⁸	Op de gemeentelijke Archeologische Beleidskaart liggen beide onderzoekslocaties aan of tegen de (zuid)oostrand van een brede strandwal met enkele waardevolle terreinen. De strandwal heeft een hoge archeologische verwachting voor het Neolithicum t/m de Nieuwe tijd, waartussen enkele terreinen van hoge tot zeer hoge archeologische waarde. Het gebied ten zuidoosten van de strandwal, waar beide onderzoekslocaties in liggen, heeft een lage archeologische verwachting (Hollandveen Lp op klei) Plangebied Rijksweg 361 valt net binnen de oostwand van een strandwallengebied (Hollandveen Lp op zand en rivierklei) met een hoge archeologische verwachting voor resten uit het Neolithicum t/m de Nieuwe tijd. Plangebied Vinkelaan 20a ligt binnen een terrein met een lage archeologische verwachting (Hollandveen Lp op klei) en nabij de oostwand van het gebied (strandwallen) met een hoge archeologische verwachting. Over het zuid(west)en van dit plangebied loopt een smal terrein van hoge tot zeer hoge archeologische waarde dat door de gemeente als behoudenswaardig is aangewezen.
Waarnemingen en vondstmeldingen in de omgeving: ¹⁹	Geldend voor beide onderzoekslocaties: Verscheidene waarnemingen liggen in de ruimere omtrek van de onderzoekslocaties. Deze hebben merendeels betrekking op de boven beschreven AMK-terreinen en worden derhalve hier niet verder besproken. Er bevinden zich buiten de AMK-terreinen nog twee waarnemingen op de strandwallen op ruim 1 km ten westen van de onderzoekslocaties en twee in de vlakte op ca. 50 tot 80 m afstand ten oosten van de onderzoekslocaties. De waarnemingen op de strandwallen betreffen het voormalige AMK-terrein M3195 De Pauw aan de Raadhuislaan 15A met aardewerkresten uit de ijzertijd. Ter plaatse zijn geen sporen aangetroffen op grond waarvan de locatie als hoogwaardig terrein is afgewaardeerd (waarnemingsnrs. 16895 en 45545). In de vlakte zijn tijdens een archeologische veldkartering bewoningsresten uit de ijzertijd tot en met de late middeleeuwen aangetroffen (waarnemingsnrs. 22041 en 22044). Het terrein zou mogelijk kunnen zijn gebruikt als stortplaats voor het nabij gelegen kasteelterrein Santhorst; het terrein is recentelijk tot 0,45 m -mv opgeploegd en geëgaliseerd waardoor de aanwezige belangwekkende archeologische waarden als verloren worden beschouwd. Recent archeologisch onderzoek aan omliggende locaties heeft geen archeologische waarden opgeleverd. De bodem op het merendeel van deze locaties is tot op verschillende diepten (tot 40 cm -mv, dan wel

¹⁸ Bodemarchief ontrafeld, Nota archeologie 'Duin, Horst en Weidegebied' 2008.

	tot 70-80 cm -mv of dieper dan 60 cm -mv) geroerd. ²⁰
Bouwhistorische gegevens: ²¹	Op beide onderzoekslocaties staat geen (historische) bebouwing.

Historische gegevens

Historische gegevens onderzoeksgebied: ²²	Het gebied rondom Wassenaar maakt deel uit van de voormalige Romeinse rijksgrens, waar de inheemse bevolking destijds sociale contacten had, handelde met, alsook beschermd werd door de Romeinse (hulp)troepen die op locaties te Den Haag, Voorburg en Leiden gestationeerd waren. Na de terugtrekking van de Romeinen in de 4^e eeuw na Chr. verviel de economische draagkracht en raakte het grensgebied vrijwel ontvolkt. Recente archeologische onderzoeken laten zien dat zich al in de 6^e-8^e eeuw vooral langs de grote riviermondingen en grotere binnenlandse (vaar)wegen nieuwe woonkernen vormden (o.a. Leiderdorp, Voorschoten, Vlaardingen). De echte opleving begon waarschijnlijk met de kerstening, die zich vanaf de late 7^e eeuw (o.a. door Willibrord) vanuit het zuiden over Nederland verspreidde. Een heerweg over de strandwallen was al vroeg (ten minste sinds de Romeinse tijd) een belangrijke verbinding tussen de oudste woonkernen in het westelijke kustgebied. Het dorp Wassenaar is volgens de huidige literatuurgegevens ontstaan in de 11^e eeuw als dorp langs binnenrand van een strandwal onder bewind van de heren van Wassenaar. Op grond van de recente archeologische resten, die in de dorpskern aan Regthuys Plein 17a/18 zijn aangetroffen,²³ behoort Wassenaar ook tot de vroegmiddeleeuwse dorpskernen. De vroegste woonkern van Wassenaar beperkte zich tot een driehoekig plein. De strandwallen werden vanaf de middeleeuwen voor de zandwinning gebruikt, die uit commercieel belang in de 17^e en 18^e eeuw toenam. Het veen achter de strandwallen, dat reeds vanaf de 10^e eeuw werd ontgonnen, raakte als gevolg van de toenemende inklink en de hogere waterstanden vanaf de 14^e eeuw ongeschikt voor de landbouw. Sindsdien werden lucratieve delen van het veen achter, maar ook deels tussen de strandwallen in, hoofdzakelijk ten behoeve van de brandstofvoorziening stelselmatig afgegraven.²⁴ Pas in de 17^e eeuw ontwikkelde Wassenaar zich tot een langgerekte nederzetting ontwikkelde. Op de brede strandwallen in de richting van Den Haag werden destijds veel buitenplaatsen gesticht, aanvankelijk veelal als 'herenkamer' bij de oorspronkelijke boerderij. In de 19^e eeuw werden vele gemoderniseerd; op de landgoederen maakte de geometrie van de klassieke stijlen grotendeels plaats voor meer organische vormen en indelingen, vooral in de landschapstuinen. Vanaf het einde van de 19^e eeuw werden veel buitenplaatsen opgekocht en verkaveld
--	---

¹⁹ ARCHIS 2011: onderzoeksmeldingen, waarnemingen en vondstmeldingen.

²⁰ ARCHIS 2011: onderzoeksmeldingsnrs. 8681 (Tuincentrum De Bosrand - grenzend aan de westzijde van de onderzoekslocatie Rijksstraatweg 361; zie Jordanov 2004a), 41141 en 41142 (Rijksstraatweg 361B; zie Médard 2010), 16123 (Papeweg; zie Wilbers 2006), 8702 (Papehof - grenzend aan de zuidwestzijde van de onderzoekslocatie Vinkelaan 20a; zie Jordanov 2004b), 42007 (Papeweg 33; zie Beckers en Holl 2010). Uitzondering hierop is de onderzoekslocatie De Deijl-Oost (onderzoeksmeldingsnr. 26495; zie Stevens 2005), waar deels een intacte bodem is aangetroffen. Deze locatie is het verst verwijderd en ligt op ca. 300 m van beide onderzoekslocaties.

²¹ KICH 2011; gemeentearchief 2011.

	tot villaparken (o.a. De Kieviet). ²⁵
Historische geografie:	Op een van de oudst bekende historische kaarten van Wassenaar en omstreken, een kaart van Floris Balthasars en zijn zoon Balthasar Florisz. van Berckenrode uit 1615, liggen beide onderzoekslocaties in het met enkele wegen doorkruiste en verspreid bebouwde landelijke gebied van Wassenaar, in de directe nabijheid van een duinenreeks. De projectie van de plangebieden op de kaart levert door zijn schetsmatigheid grotere onnauwkeurigheden op, zodat de plangebieden alleen bij benadering kunnen worden gesitueerd (afbeelding 4). Afbeelding 4: uitsnede uit de kaart van Wassenaar en omstreken, gemaakt door Floris Balthasars en zijn zoon Balthasar Florisz. van Berckenrode in 1615. Bron: Hoogheemraadschap Rijnland 2011. Plangebied Rijksstraatweg 361 ligt op de huidige topografische kaart benoorden taps lopende perceelbegrenzingsen, die op de historische kaart van Balthasars overeenkomen met de noordelijke begrenzing van de 'deijl' (betekent deling of wegafsplitsing), gelegen op de kop van het Rapers duin, dat door een weg wordt doorsneden. Opvallend is dat de kop van het duin abrupt lijkt op te houden en dat twee parallelle wegen (één waarvan de heerweg) in het noorden van het onderzoeksgebied in een boog naar elkaar toelopen en elkaar uiteindelijk kruisen. Deze wegen lijken de begrenzing van een voormalige duinuitloper aan te geven. Mogelijk is hier sprake van een zandafgraving. Het plangebied ligt op deze historische kaart dus binnen onbebouwd gebied, op enige afstand van een doorgaande weg, de 'heerweg' naar Leiden en mogelijk binnen afgegraven duingebied.

²² Stenvert e.a. 2004: 20-35 (stijlen), 45-46 (Rijnland), 530-538 (Wassenaar); Van Tielhof en Van Dam 2006; ARCHIS 2011.

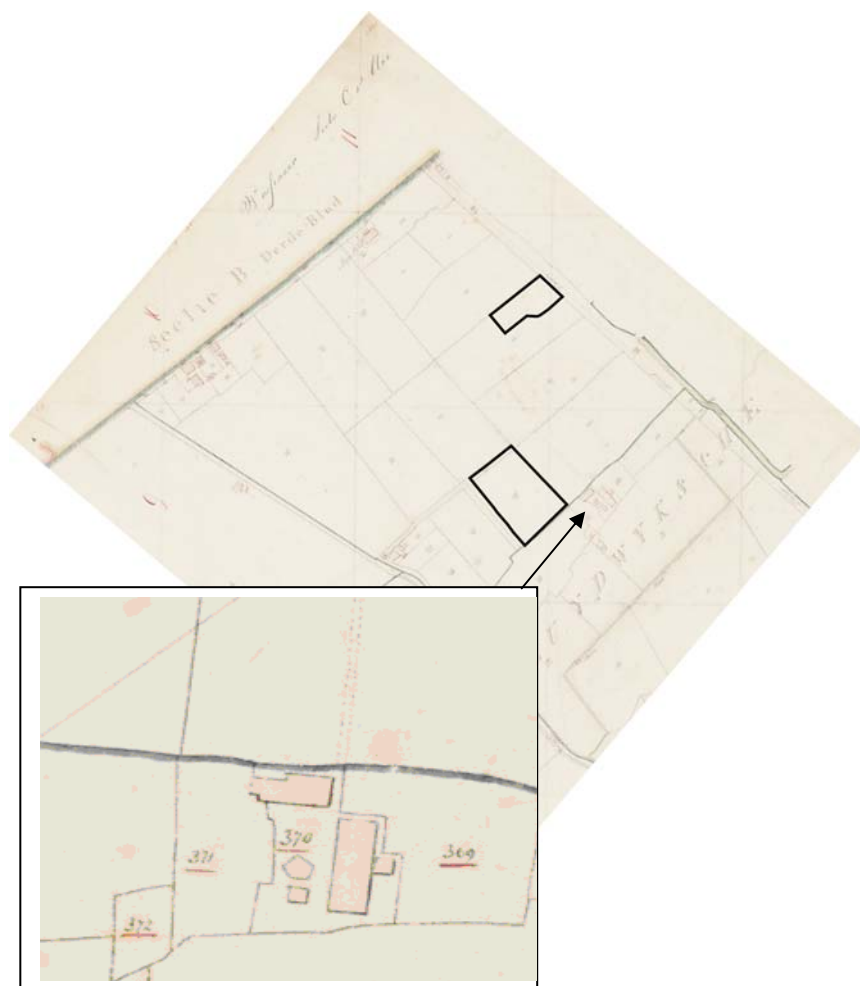
²³ ARCHIS 2011: waarneming 427363.

²⁴ Meer omtrent ontginningen zie o.a. Van der Gauw 1987 en Stenvert e.a. 2004: 46ff.

²⁵ Zie verder in Van Lit 1978.

Plangebied Vinkelaan 20a ligt ten oosten van een kruising van twee wegen aan de oostzijde van 'de deijl'. Dit plangebied ligt op de huidige topografische ondergrond benoorden een flauwe bocht in de Papeweg die op deze historische kaart ook aanwezig is (cf. afbeelding 1). Langs de noordzijde van deze weg bevinden zich twee aanliggende bebouwde erven. Waarschijnlijk grenst plangebied Vinkelaan 20a aan de westzijde van het westelijk gelegen erf, grenzend aan het ogenschijnlijk afgegraven noordelijke zijde van het Rapers duin.

Op de kadastrale kaart uit 1811-1832 liggen beide plangebieden binnen het landelijke buitengebied, in de polder Zuidwijk, en zijn onbebouwd (afbeelding 5). De perceelindelingen komen overeen met de huidige. Plangebied Vinkelaan 20a ligt schuin tegenover historische boerderijen met erven en bijgebouwen, die vermoedelijk overeenkomt met de locatie op de kaart van Balthasars. Deze bebouwing staat te boek als bezit van Nikolaas Steengracht d'Oosterland.²⁶

Afbeelding 5: uitsnede uit de kadastrale kaart uit 1811-1832 met de ligging van beide onderzoekslocaties. Inzet: historische boerderijerven ten (zuid)oosten van plangebied Vinkelaan 20a. Bron: Watwaswaar 2011.

²⁶ Watwaswaar 2011: kadastrale minuut, bebouwde perceelnrs. 369 en 370.

²⁷ Watwaswaar 2011. Geraadpleegde TMK edities 1830-1850, 1876, 1894, 1904, 1909, 1924, 1934 Geraadpleegde TK edities 1952, 1958, 1964, 1968, 1974, 1981, 1985.

	Op de Topografisch Militaire Kaarten (TMK) uit de tweede helft van de 19^e eeuw en de vroege 20^e eeuw en de Topografische Kaarten (TK) uit de eerste helft van de 20^e eeuw is de situatie op beide onderzoekslocaties onveranderd; beide worden aangeduid als bouwland. De oostzijde van plangebied Rijksstraatweg 361 is sinds 1830-50 gekenmerkt als bosaanplant. Op de TK uit 1958 is de situatie op plangebied Rijksstraatweg 361 ongewijzigd; het oosten van de noordelijke korte zijde van het plangebied Vinkelaan 20a is dan bebouwd. Op de TK uit 1964 is deze bebouwing binnen dit plangebied aan de uiterste oostelijke hoek verdwenen; er resteert bebouwing in het midden van de noordelijke korte zijde (cf. afbeelding 1). Daarentegen is nu de zuidelijke korte zijde bebouwd met drie (bij)gebouwen. De situatie op plangebied Rijksstraatweg 361 is op deze TK nog steeds ongewijzigd. Op de TK uit 1968 is de situatie op de Vinkelaan 20a gelijk gebleven. Nu is de Rijksstraatweg 361 aan de noordzijde bebouwd, vermoedelijk met een woonhuis. De zuidzijde van dit plangebied is blijkens de TK uit 1981 bebouwd.²⁷
--	--

Overige gegevens

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN):²⁸	De beide onderzoekslocaties liggen in het buitengebied van Wassenaar. De beide locaties liggen aan de voet van de hoger liggende zuidwest-noordoost georiënteerde strandwalzone en ten zuidwesten van een verveningsgebied. De NAP-hoogte op de onderzoekslocaties is ca. 0,2 m NAP tot ca. 0,3 m -NAP (Vinkelaan 20a) en ca. 0,15-0,2 m NAP (Rijksstraatweg 361).
Huidig of recent gebruik:²⁹	Vinkelaan 20a De onderzoekslocatie is een grotendeels braakliggend -met gras en struiken licht begroeid- terrein, waarvan de beide korte uiteinden plaatselijk bebouwd zijn. Aan de noordoostzijde staat een grote langwerpige kas en haaks daarop één losstaande kas. Aan de zuidelijke korte zijde staan drie losstaande kassen. De bebouwing dateert uit het midden van de jaren '60 van de vorige eeuw en is ondiep gefundeerd. De bebouwing aan de zuidelijke korte zijde is recentelijk gesloopt. Er liggen binnen dit plangebied geen kabels of leidingen. Rijksstraatweg 361 Het onderzoeksperceel is deels bebouwd met een woonhuis en drie aanpalende en losstaande bijgebouwen aan de noordoostelijke straatzijde en een kas aan de zuidwestelijke perceelrand. Deels is het perceel begroeid: groenstroken rondom de bebouwing en een afscheidende houtsingel tussen de kas en het woonerf. De (zuid-) oostelijke lange zijde van het perceel wordt begrensd door een bosbestand. De woning dateert uit de periode 1964-1968 en de kassen en bijgebouwen dateren van na 1974. De bebouwing is ondiep gefundeerd; de woning is niet onderkelderd. Kabels en leidingen bevinden zich langs de noordelijke slootkant binnen het plangebied, vanaf de straat (noord) tot aan de noordzijde van de kassen.

²⁸ AHN 2011; EduGIS 2011.

²⁹ Google 2011; Gemeentelijk archief Wassenaar 2011; Watwaswaar 2011; Klic 2011.

Milieukundig onderzoek:	Onderzoeken lopen; de gegevens zijn nog niet beschikbaar. ³⁰
Specifieke archeologische verwachting:	De onderzoekslocaties bevinden zich binnen de flankzone van de oude strandwallen (Rijksstraatweg 361), dan wel in de daarachterliggende strandwalvlakte (Vinkelaan 20a). Beide gebieden hebben eertijds in mindere of meerdere mate onder invloed gestaan van perimariene afzettingen (veen op klei). De oude strandwallen en duinen te Wassenaar waren al sinds hun vorming in het midden-Neolithicum vanwege hun hoge ligging geliefde standplaatsen voor de jacht, de bewoning en de landbouw. Van de oudst bekende bewoning zijn reeds enkele sporen teruggevonden in het centrum van Wassenaar en op de oostelijke strandwallen. Cultuurlagen zijn ter plaatse vanaf de bouwvoor aangetroffen resp. uit de (vroeg) middeleeuwen, de Romeinse tijd en de ijzertijd. De bodem op de locatie aan de Rijksstraatweg 361 bestaat in de top uit lage enkeerdgronden (antropogene bodem), die mede door de bollenteelt diepgaand (tot ca. 0,9 m -mv) kan zijn omgespit. De op de Vinkelaan 20a gespecificeerde vlakvaaggronden duiden eveneens op een niet intacte ondergrond. Verscheidene archeologische onderzoeken in de directe omgeving van beide plangebieden geven blijk van plaatselijk diepgaand (tot ca. 0,9 m -mv) omgespitte bodems door de bloembollenteelt. Op basis van de kaart van Floris Balthasars en zoon uit 1615 bestaat het vermoeden dat het gebied waarbinnen de onderzoekslocaties liggen in het verleden is afgegraven. Er gelden op grond van de verschillende waardenkaarten (IKAW2/IKAW3, CHS, gemeentelijke beleidskaart) een middelhoge tot hoge of zelfs op de zuidzijde van plangebied Vinkelaan 20a plaatselijk een hoge tot zeer hoge verwachting voor sporen en resten vanaf het Neolithicum. Op grond van dit bureauonderzoek wordt echter de kans op archeologische waarden vanaf het Neolithicum tot en met de (late) middeleeuwen op de beide onderzoekslocaties laag geacht. Op grond van historische kaarten geldt op de beide onderzoekslocaties een hoge verwachting voor sporen en resten van perceelsbegrenzings- en -sloten uit de Nieuwe tijd fase B-C (ca. 1650-heden), maar een lage verwachting voor bebouwing. De indicatoren kunnen bestaan uit houtskool, resten van keramisch bouw materiaal, verbrand en onverbrand bot, aardewerk, eventueel natuurstenen en vuurstenen artefacten, alsmede (delen van) artefacten van ander organisch materiaal (m.n. hout), metalen en glas. De kans op het aantreffen van vondsten van organisch materiaal en van paleo-ecologische resten is sterk afhankelijk van de bodemgesteldheid ter plaatse. Onverbrande vondsten van organisch materiaal en paleo-ecologische resten zullen over het algemeen slechts beneden de grondwaterspiegel kunnen worden aangetroffen. Verbrande vondsten van organisch materiaal en paleo-ecologische resten kunnen daarnaast ook in grondsporen worden aangetroffen.

³⁰ Informatie opdrachtgever, juni 2011.

5 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK

Doel:	Het doel van het inventariserende veldonderzoek is het aanvullen en toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel dat gebaseerd is op het bureauonderzoek. Dit gebeurt met behulp van waarnemingen in het veld, waarbij (extra) informatie wordt verkregen over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied. Het bepalen van de aan- of afwezigheid, de aard, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de relatieve kwaliteit van de archeologische waarden staan hierbij voorop. Veel gebruikte onderzoeksmethoden zijn oppervlaktekartering, booronderzoek, geofysisch onderzoek en het graven van proefsleuven en proefputten. Het resultaat is een rapport met een waardering en een (selectie-)advies aan de hand waarvan een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden.
Onderzoeksopzet:	Conform de KNA is gekozen voor een inventariserend veldonderzoek door middel van een oppervlaktekartering en een karterend booronderzoek. Ter plaatse zal vooral gelet worden op mogelijk bewaard gebleven bodem- en bewoningslagen vanaf het Neolithicum t/m de Nieuwe tijd en in welke conditie deze zich bevinden. Het inventariserend veldonderzoek zal zodanig uitgevoerd worden dat een archeologische beoordeling gegeven kan worden ten aanzien van het (toekomstige) gebruik van de locatie.
Verantwoording gekozen onderzoeksmethode:	Booronderzoek is de minst destructieve methode om de archeologische verwachting te toetsen. Met het booronderzoek is het relatief eenvoudig mogelijk om de bodemopbouw te bepalen, alsmede de mate van verstoring van de bodem. De verwachting is dat de archeologische indicatoren die volgens het bureauonderzoek aanwezig kunnen zijn, in de boringen herkend zullen worden. Aan de hand van de resultaten van de boringen kan de archeologische verwachting, indien noodzakelijk, worden bijgesteld.
Oppervlaktekartering:	Voorafgaand aan het uitvoeren van de boringen wordt een oppervlaktekartering uitgevoerd. Bij een oppervlaktekartering wordt het terrein visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van eventuele archeologische indicatoren, zoals aardewerk, metaal, (verbrande) leem, (verbrand) bot en houtskool. Tijdens een terreinverkenning wordt vooral aandacht besteed aan geploegde akkers, molshopen, geschoonde slootkanten en andere bodemontsluitingen voor het doen van oppervlaktevondsten. Ook wordt gelet op hoogteverschillen, verkavelingspatronen en perceelsvormen die een aanwijzing kunnen zijn voor bewoning.
Verkennd booronderzoek:	Boringen worden uitgevoerd volgens een regelmatig verspringend patroon. De onderlinge afstand tussen de boringen is afhankelijk van de situatie en de gewenste nauwkeurigheid. Van de boringen zijn beschrijvingen gemaakt en de opgeboorde grond is geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Daarnaast is gelet op de aanwezigheid van fosfaten (uitgespoelde en neergeslagen organische resten) en cultuurlagen (donkergekleurde bodemlagen, die vaak archeologische indicatoren bevatten). Op basis van de aldus verkregen

	gegevens kan een verspreidingskaart van de archeologische waarden in een gebied gemaakt worden. Bij ieder bodemonderzoek wordt gestreefd naar een optimale representativiteit. Het onderzoek is echter gebaseerd op het verrichten van een beperkt aantal boringen tot een beperkte diepte. Daardoor blijft het mogelijk dat lokaal archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, die tijdens het onderzoek niet naar voren komen. Bovendien laten bepaalde archeologische resten, zoals vuursteenvindplaatsen, grafvelden, water- en/of beerputten, verkavelingspatronen of andere bijzondere toevalsvondsten, zich met behulp van grondboringen lastig ontdekken.
Positie boorpunten:	Boringen zijn gezet volgens boorplan (bijlage 2). Daarbij is rekening gehouden met plaatselijke kabels en leidingen binnen plangebied Rijksstraatweg 361 en de nieuwbouwplannen en de specifieke archeologische verwachting voor beide plangebieden.
Boormateriaal:	Bij het booronderzoek is gebruik gemaakt van een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en voor boringen dieper dan 1-1,5 m –mv een gutsboor met een diameter van 3 cm. Door de grondwaterstand (ca. 1,2 m –mv) is met een zuigerboor getracht tot de maximale boordiepte te boren. De maximale boordiepte is door het uitlopen van het zand echter niet bereikt. ³¹
Minimale boordiepte:	De minimale boordiepte bedroeg voor beide plangebieden ca. 2,0 m –mv (Vinkelaan: boringen 001, 003-005; Rijksstraatweg 361: boringen 001-003, 005).
Maximale boordiepte:	De maximale boordiepte bedroeg ca. 2,8 m –mv (boring 002) op plangebied Vinkelaan 20a en ca. 2,6 m –mv (boring 004) op plangebied Rijksstraatweg 361.
x-,/y-coördinaten boringen gemeten met:	De meetpunten zijn ingemeten met een meetwiel (nauwkeurigheid 0,5 m).
z-coördinaten gemeten met:	N.v.t.
Boorbeschrijving:	Conform NEN 5104 (bijlage 3).
Monsters:	Het opgeboorde materiaal binnen de beide plangebieden bevatte geen archeologisch interessante (leef)lagen. Derhalve zijn geen monsters genomen.

Resultaten

Resultaten oppervlaktekartering:	<i>Vinkelaan 20a</i> In verband met de ligging binnen de bebouwde kom heeft een terreininspectie geen archeologische waarden opgeleverd. De locatie was braakliggend en begroeid met gras (er graasden schapen; afbeelding 3). De aangrenzende slootkanten waren dichtbegroeid. Slechts de noordelijke korte zijde was nog bebouwd (twee kassen). <i>Rijksstraatweg 361</i> In verband met de ligging binnen de bebouwde kom (woonhuis en
----------------------------------	---

³¹ Zie o.a. ook Médard (2010: boorstaten).

	achtertuin met gazon omzoomd met bloemperkjes, struiken en bomen en aan de achterzijde afgesloten met kassen en schuur) heeft een terreininspectie geen archeologische waarden opgeleverd (afbeelding 2). Het terrein loopt vanaf de straatzijde (noord) af met een verschil van 30 cm (blijkt uit B001 en B003). Het terrein aan de achterzijde van de kassen is ook iets verhoogd (B005).																
Resultaten booronderzoek:	<i>Vinkelaan 20a</i> De algemene bodemopbouw is binnen dit plangebied als volgt: <table> <tr> <td>0,0 - 0,2/0,4</td><td>zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak tot sterk humeus, lichtbruin tot grijsbruin (bouwvoor)</td></tr> <tr> <td>0,2/0,4 - 0,5/0,8</td><td>zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak tot matig humeus, lichtbruin tot lichtgrijs</td></tr> <tr> <td>0,5/0,8 - 0,9/1,5</td><td>veen, (groten)deels sterk zandig/kleiig, zwak planthoudend, riet, grijsbruin, onveraard, verrommelde top</td></tr> <tr> <td>0,9/1,5 - 2,0/2,8</td><td>zand, zeer fijn, zwak siltig, plaatselijk weinig in de top, grijs-grijsbruin</td></tr> </table> <i>Rijksstraatweg 361</i> Behoudens boring 001, nabij de woning, laten de boringen globaal eenzelfde bodemopbouw zien: <table> <tr> <td>0,0 - 0,2/0,35</td><td>zand, zeer fijn, zwak siltig en matig tot sterk humeus, zwak puinhoudend lichtbruin tot grijsbruin (bouwvoor, B002 bloembed)</td></tr> <tr> <td>0,2/0,35 - 0,5/0,8</td><td>zand, zeer fijn, zwak siltig en roesthoudend</td></tr> <tr> <td>0,5/0,8 - 0,9/1,4</td><td>veen, sterk zandig, (licht)bruin, verrommeld</td></tr> <tr> <td>0,9/1,4 - 2,0/2,6</td><td>zand, zeer fijn, zwak siltig, deels zwak humeus, (bruin)grijs</td></tr> </table>	0,0 - 0,2/0,4	zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak tot sterk humeus, lichtbruin tot grijsbruin (bouwvoor)	0,2/0,4 - 0,5/0,8	zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak tot matig humeus, lichtbruin tot lichtgrijs	0,5/0,8 - 0,9/1,5	veen, (groten)deels sterk zandig/kleiig, zwak planthoudend, riet, grijsbruin, onveraard, verrommelde top	0,9/1,5 - 2,0/2,8	zand, zeer fijn, zwak siltig, plaatselijk weinig in de top, grijs-grijsbruin	0,0 - 0,2/0,35	zand, zeer fijn, zwak siltig en matig tot sterk humeus, zwak puinhoudend lichtbruin tot grijsbruin (bouwvoor, B002 bloembed)	0,2/0,35 - 0,5/0,8	zand, zeer fijn, zwak siltig en roesthoudend	0,5/0,8 - 0,9/1,4	veen, sterk zandig, (licht)bruin, verrommeld	0,9/1,4 - 2,0/2,6	zand, zeer fijn, zwak siltig, deels zwak humeus, (bruin)grijs
0,0 - 0,2/0,4	zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak tot sterk humeus, lichtbruin tot grijsbruin (bouwvoor)																
0,2/0,4 - 0,5/0,8	zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak tot matig humeus, lichtbruin tot lichtgrijs																
0,5/0,8 - 0,9/1,5	veen, (groten)deels sterk zandig/kleiig, zwak planthoudend, riet, grijsbruin, onveraard, verrommelde top																
0,9/1,5 - 2,0/2,8	zand, zeer fijn, zwak siltig, plaatselijk weinig in de top, grijs-grijsbruin																
0,0 - 0,2/0,35	zand, zeer fijn, zwak siltig en matig tot sterk humeus, zwak puinhoudend lichtbruin tot grijsbruin (bouwvoor, B002 bloembed)																
0,2/0,35 - 0,5/0,8	zand, zeer fijn, zwak siltig en roesthoudend																
0,5/0,8 - 0,9/1,4	veen, sterk zandig, (licht)bruin, verrommeld																
0,9/1,4 - 2,0/2,6	zand, zeer fijn, zwak siltig, deels zwak humeus, (bruin)grijs																
Evaluatie en interpretatie van de boringen:	Op beide plangebieden is in tegenstelling tot de bodemkundige gegevens uit het bureauonderzoek eenzelfde variatie in de bodemopbouw te zien. <i>Vinkelaan 20a</i> Bodemvorming van oude cultuurlagen is in geen van de boringen aangetoond. In de boringen lijkt de bodem tot 0,9 à 1,5 m -mv geroerd en opgebracht. Daaronder is een vermoedelijk niet intacte natuurlijke ondergrond geconstateerd. In boring 001 zijn als enige op dit plangebied baksteenspikkels in het sterk humeuze zand op 0,8-1,0 m -mv aangetroffen op grond waarvan vermoedelijk sprake is van opgebrachte zandlagen. Ondanks de specificatie vlakvaaggronden is in de boringen 002, 004 en 005 een veenlaag op 0,7-1,9 m -mv aanwezig. De bovenlaag (ca. 50-100 cm; 0,5-0,9/1,5 m -mv) van het veen in de boringen 002 en 005 is bijgemengd met zand en is erg los of rul, zodat deze als een opgebrachte laag beschouwd kan worden. Deze komt sterk overeen met de zandige losse veenlaag die op plangebied Rijksstraatweg 361 is aangetroffen (zie beneden). Het lijkt erop dat op de Vinkelaan 20a, naast vlakvaaggronden, op de oostelijke helft van het terrein lage enkeerdgronden aanwezig zijn; de begrenzing van de lage enkeerdgronden op de bodemkaart kan dus naar het west toe worden bijgesteld. In boring 004 is als enige een kleiige bijmenging van het																

	veen aangetroffen, die vanwege de 'verrommeling' met het veen als antropogene bijmenging in de venige laag kan worden geïnterpreteerd. Het onderliggende compacte veen vanaf 1,2 à 1,5 m -mv (B002 en B005) is waarschijnlijk natuurlijk, maar onveraard. Deze kan zijn afgetopt bij het voormalige landgebruik. Rijksstraatweg 361 In alle boringen lijkt de bodem tot 0,6 à 1,4 m -mv (resp. 001 en 005) te bestaan uit ophoogzand en lage enkeerdgronden (B002-005). Baksteenpuin is uitsluitend in boring 002 in de bouwvoor aangetroffen. De venige laag in de boringen 002-005 is gezien de slappe structuur en de bijmenging met zand karakteristiek voor opgebrachte grond. De dikte van de laag in kwestie voldoet in de boringen 002 en 004 aan de definitie van een esdek. In boring 001 is als enige geen (opgebrachte) venige laag of esdek aangetroffen. Hieronder lijkt een natuurlijke ondergrond aanwezig; in boring 003 is enige uitspoeling van de (resterende) venige laag in de onderliggende zandtop aanwezig. Bodemvorming (podzolering) is in dit onderliggende zand niet aangetoond. Dit kan betekenen dat de duin is afgetopt, dan wel dat het oorspronkelijke maaiveld door verploeging volledig in de onderkant van het esdek is opgenomen. Op de onderzoekslocatie aan de Rijksstraatweg 361 kunnen derhalve nog slechts restanten van diep ingegraven sporen in het zand aanwezig zijn. Eventuele andere archeologische resten (<i>mobilia</i>) kunnen zich in de onderkant van de venige laag bevinden en liggen dus niet meer <i>in situ</i>. Het vermoeden van de afzanding van de noordelijke uitloper van de aanliggende duin, zoals uit de kaart van Balthasar (1615) kan worden afgeleid, wordt uit de boorstaatgegevens niet duidelijk. Door het ontbreken van bodemvorming en aftopping van de natuurlijke ondergrond op de Rijksstraatweg 361 en grotendeels op de Vinkelaan 20a lijken de kansen op het aantreffen van intacte archeologische waarden op beide onderzoekslocaties zeer gering.
--	--

6 BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN

Voorafgaand aan het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld. Deze worden hieronder puntsgewijs beantwoord:

- 1 *Worden archeologische resten in het plangebied verwacht c.q. is op de onderzoekslocatie nog een bodemarchief aanwezig? Zo ja, wat is de verwachting voor de onderzoekslocatie wat betreft aard, datering, omvang en ligging van de archeologische resten?*

Binnen de plangebieden Rijksstraatweg 361 en Vinkelaan 20a geldt een lage verwachting voor nederzettingsresten en/of menselijke activiteit vanaf het Neolithicum tot en met de (late) middeleeuwen. Er geldt voor beide plangebieden met betrekking tot de Nieuwe tijd een hoge verwachting voor *offsite*-fenomenen zoals perceelbegrenzingsen, maar een lage verwachting voor bebouwing.

- 2 *Hoe ziet de bodemopbouw eruit? Verschilt de in het veld aangetroffen bodemopbouw van de onderzoekslocatie met de volgens het bureauonderzoek te verwachten bodemopbouw? Zo ja, in welke mate?*

Aan de Vinkelaan 20a werden vlakvaaggronden verwacht en aan de Rijksstraatweg 361 lage enkeerdgronden. De bodemopbouw binnen plangebied Vinkelaan 20a komt deels overeen met datgene wat binnen plangebied Rijksstraatweg 361 werd verwacht en in het veld is aangetoond. Daarmee verschilt de bodemopbouw binnen plangebied Vinkelaan 20a van de beschrijving in het bureauonderzoek.

- 3 *Wat is de mate van verstoring van de bodemopbouw op de onderzoekslocatie?*

Binnen plangebied Rijksstraatweg 361 is op grond van de verwachte bodem (lage enkeerdgrond) bodemverstoring en -ophoging vastgesteld tot 0,6 m -mv (B001) à 1,4 m -mv (B004). Binnen plangebied Vinkelaan 20a is bodemverstoring vastgesteld tot 1,0 m -mv (B001) à 1,5 m -mv (B005). De onderliggende natuurlijke bodem is vermoedelijk niet intact (geen podzolering aangetoond) en afgetopt door landgebruik. Mogelijk is dat het oorspronkelijke maaiveld door verploeging volledig in de onderkant van het esdek is opgenomen. Op de onderzoekslocatie aan de Rijksstraatweg 361 kunnen derhalve nog slechts restanten van diep ingegraven sporen in het zand aanwezig zijn. Eventuele andere archeologische resten (*mobilia*) kunnen zich in de onderkant van de venige laag bevinden en liggen dus niet meer *in situ*.

- 4 *Zijn er aanwijzingen voor intacte archeologische (vondstrijke) nederzettingen?*

Dit booronderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor intacte archeologische (vondstrijke) nederzettingen.

- 5 *Dient de archeologische verwachting te worden aangepast?*

De archeologische verwachting voor nederzettingsresten zou kunnen worden afgewaardeerd naar een lage verwachting. De hoge verwachting voor perceelbegrenzingsen e.d. uit de Nieuwe tijd kan gehandhaafd blijven.

- 6 *In welke mate worden eventueel aanwezige archeologische resten als gevolg van de voorgenomen plannen bedreigd?*

Er geldt op basis van dit onderzoek geen bedreiging voor archeologische resten binnen de plangebieden Vinkelaan 20a en Rijksstraatweg 361.

- 7 *Hoe kan een verstoring als gevolg van de geplande activiteiten door plaanpassing tot een minimum worden beperkt?*

Er geldt op grond van dit onderzoek geen beperking voor de geplande nieuwbouw.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Conclusies:	Naar aanleiding van het voornemen om op de onderzoekslocaties aan de Vinkelaan 20a (locatie Van Spronssen) en de Rijksstraatweg 361 te Wassenaar (gemeente Wassenaar) herinrichting en nieuwbouw te realiseren is door ArcheoMedia BV, in opdracht van Grontmij Nederland B.V., voor beide locaties een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd. De onderzoeken aan beide onderzoekslocaties zijn op verzoek in één rapportage samengevoegd. De resultaten van het bureauonderzoek en het inventariserende veldonderzoek op de plangebieden Rijksstraatweg 361 en Vinkelaan 20a geven geen aanleiding tot aanpassingen in de voorgenomen bouwplannen op de onderzoekslocatie.
Aanbevelingen:	Op basis van het booronderzoek wordt archeologisch vervolgonderzoek op de beide plangebieden niet noodzakelijk geacht. Met betrekking tot deze aanbeveling dient contact te worden opgenomen met de bevoegde overheid. Booronderzoek is gebaseerd op het verrichten van een beperkt aantal boringen tot een beperkte diepte. Daardoor blijft het mogelijk dat lokaal archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, die tijdens het onderzoek niet naar voren komen. Bovendien laten bepaalde archeologische resten, zoals vuursteenvindplaatsen, grafvelden, water- en/of beerputten, verkavelingspatronen of andere bijzondere toevalsvondsten, zich met behulp van grondboringen lastig ontdekken. Daarom is de kans aanwezig dat (vondstarme) archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig zijn en dat deze in de uitvoeringsfase van toekomstige bodemingrepen aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten bestaat een wettelijke meldingsplicht ex artikel 53 van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg. Bij graafwerkzaamheden dient men dan ook attent te zijn op eventuele vondsten. De opdrachtgever verplicht de aannemer(s) om attent te zijn op eventuele vondsten en/of sporen tijdens de werkzaamheden en verplicht hen archeologische vondsten onverwijld te melden bij de bevoegde overheid.

GERAADPLEEGDE BRONNEN EN LITERATUUR

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), geraadpleegd juni 2011 via <http://www.ahn.nl>.

Archeologische Monumentenkaart (AMK), geraadpleegd juni 2011 via ARCHIS.

Archeologische beleidskaart Pact van Duivenvoorde, versie december 2008, geraadpleegd juni 2011 via www.wassenaar.nl (gemeentelijke website).

Archeologische waarnemingen en vondstmeldingen, geraadpleegd juni 2011 via ARCHIS.

Beckers, I.S.J., en J. Holl, 2010: *Papeweg 33 te Wassenaar. Een bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend en karterend booronderzoek*, ADC ArcheoProjecten, rapport 2414, Amersfoort.

Bestemmingsplan Landelijk gebied 2009: Bestemmingsplan 3^e gedeeltelijke herziening Landelijk gebied, vastgesteld 6 juli 2009, geraadpleegd juni 2011, via www.wassenaar.nl (gemeentelijke website).

Bodemarchief ontrafeld, Nota archeologie 'Duin, Horst en Weidegebied', 13 november 2008, gemeente Leidschendam-Voorburg, gemeente Voorschoten / gemeente Wassenaar.

Copijn 2010a, Aanvullende studie kavel Santhorstlaan, Stichting Twickel, 5 juli 2010, Wassenaar.

Copijn 2010b, Aanvullende studie kavel Van Spronssen, Stichting Twickel, 7 april 2010, Wassenaar.

Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland, 2011: <http://www.chs.zuid-holland.nl/>, geraadpleegd mei 2011.

Deeben, J.H.C. (red.), 2008: *De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden, derde generatie*, Amersfoort (Rapportage Archeologische Monumentenzorg, 155).

DINOloket, geraadpleegd juni 2011 via <http://www.dinoloket.nl>.

EduGIS, geraadpleegd juni 2011 via <http://www.edugis.nl/>.

Gauw, J.L. van der, 1987: *De landscheidingen tussen Delfand, Rijnland en Schieland*, Hilversum.

Gemeentelijk bouwarchief Wassenaar 2011: geraadpleegd juni-juli 2011.

Geologische overzichtskaart van Nederland, geraadpleegd juni 2011, via <http://dinoloket.nitg.tno.nl>.

Google Earth, geraadpleegd juni 2011 via <http://www.earth.google.com>.

Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW2), geraadpleegd juni 2011 via ARCHIS.

Jordanov, M.S., 2004a: *Plangebied Tuincentrum De Bosrand, gemeente Wassenaar; een inventariserend archeologisch onderzoek*, RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Notitie 622 (eindversie), Amsterdam.

Jordanov, M.S., 2004b: *Plangebied Papehof, gemeente Wassenaar; een inventariserend archeologisch onderzoek*, RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Notitie 621 (herziene eindversie), Amsterdam.

KICH, geraadpleegd juni 2011 via <http://www.kich.nl>.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2, november 2010, Gouda.

Lit, R. van, 1978: *Wassenaarse Oudheden*, Nieuwkoop.

Médard, A., 2010: *Archeologisch bureau- en booronderzoek Rijksstraatweg 361, Wassenaar*, Archeologenbureau Argo, rapportnr. Argo 3, Zaandam.

Mulder, E.F.J. de, et al., 2003: *De ondergrond van Nederland*, Geologie van Nederland, deel 7, Groningen.

Provincie Zuid-Holland (ed.), 2007: *Handreiking betreffende opstelling van en advisering over ruimtelijke plannen op grond van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland*, vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland d.d. 13 februari 2007, Den Haag.

Stenvert, R. e.a., 2004: *Monumenten in Nederland - Zuid-Holland*, Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Zeist.

Steur, G.G.L., en W. Heijink, 1991: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50000, Algemene begrippen en indelingen*, 4^e uitgave, Staring Centrum, Wageningen.

Stevens, F., 2005: *Plangebied Den Deijl-Oost, gemeente Wassenaar; archeologische vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek*, RAAP archeologisch Adviesbureau B.V., Notitie 1129, eindversie, Amsterdam.

Tielhof, M. van, en P.J.E.M. van Dam, 2006: *Waterstaat in stedenland. Het hoogheemraadschap van Rijnland voor 1857*, Utrecht.

Visie op Zuid-Holland 2011, geraadpleegd via <http://www.zuid-holland.nl/visieopzuidholland>, maart 2011.

Wilbers, A., 2006: *Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase zes locaties in Wassenaar, gemeente Wassenaar, Cis-codes: 16119-16123, 16128*, Becker & Van de Graaf, projectnr. 01530206 (versie 1.3), Katwijk.

BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

AMK	Archeologische MonumentenKaart. Een kaart waarop vastgestelde archeologische monumenten zijn vermeld.
Archeologische indicator/indicatie	Indicatief archeologisch materiaal, zoals houtskool, verbrande leem, aardewerk en bot, dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats (definitie KNA).
ARCHIS	Archeologisch InformatieSysteem. Een archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) waarin alle onderzoeks- en vondstmeldingen in Nederland geregistreerd staan.
Bevoegde overheid	De overheid, die het selectiebesluit neemt, het Programma van Eisen laat opstellen en goedkeuring verleent aan een eventueel ontwerp (definitie KNA).
CHS	Cultuurhistorisch HoofdStructuur. Een verzameling van overzichtskaarten van archeologische, geologische, historische en landschappelijke waarden voor verscheidene regio's in Nederland.
Complex	Een uit meerdere met elkaar in ruimte, tijd en functioneel opzicht samenhangende structuren en/of individuele sporen (definitie KNA).
Cultuurlaag	Een licht tot sterk humeuze oude bewoningslaag of afvallaag, ontstaan door menselijke activiteit, met archeologische indicatoren.
CCvD Archeologie	Centraal College van Deskundigen Archeologie.
DGPS	Differential Global Positioning System. Meetapparatuur die via satellieten de exacte coördinaten van een locatie inmeet.
<i>Ex situ</i>	buiten de context van de vindplaats.
(Grond)spoor	een ruimtelijk duidelijk begrensbaar verschijnsel ontstaan door menselijke activiteit (bijvoorbeeld een paalkuil, lijksilhouet of muur) of natuurlijke oorsprong (bijvoorbeeld een boomval). Binnen een spoor kunnen verschillende, duidelijk te onderscheiden eenheden voorkomen (definitie KNA).
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden. Een op geologische structuren gebaseerde kaart van archeologische waarden.
<i>In situ</i>	ter plekke of binnen de context van de vindplaats.
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.
m -mv	meter onder het maaiveld.
m -NAP	meter onder Normaal Amsterdams Peil (: officieel peilmerk).
PvE	Programma van Eisen, goedgekeurd door de bevoegde overheid en de basis van archeologisch onderzoek. Het geeft de probleemstelling en de doelen van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats aan en formuleert de daaruit af te leiden eisen aan het uit te voeren werk.
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

OVERZICHT VAN GEOLOGISCHE EN ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische en historische periodisering		Indeling in jaren		Geologische tijdsindeling	Pollenzones	Westland Formatie Standaardindeling	
		C14 jaren BP				kustgebied	rivieren- gebied
Middeleeuwen	Nieuwe tijd	1950	0	Subatlanticum	Vb 2	Duinkerke III (800–heden)	Tiel III
	Late Middel- eeuwen	1000	–1000		+ 700		
					Vb 1	Duinkerke II (250–600)	Tiel II
	Karolingisch Merovingisch						
Romeinse tijd		0	–2000	0			
IJzertijd				Va	Duinkerke I (500–200)	Tiel I	
Bronstijd		1000	–3000	Subborea	900		
					IVb ca. –1500	Duinkerke 0 (1500–1000)	Tiel 0
Neolithicum		2000	–4000	Atlanticum	IVa	Calais IV (2700–1800)	Gorkum IV
		3000	–5000		3000	Calais III (3300–2700)	Gorkum III
		4000	–6000			Calais II (4300–3300)	Gorkum II
Mesolithicum		5000	–7000	Boreaal	III	Calais I (6000–4300)	Gorkum I
		6000	–8000				
		7000	–9000				
Paleolithicum		8000	–10000	Praeborea	I		

Bron: Toelichting bij de Geologische Kaart van Nederland 1:50.000 blad Gorinchem West.
Rijks Geologische Dienst, Haarlem

BIJLAGE 1

Nieuwbouwplannen Vinkelaan 20a en Rijksstraatweg 361

(bron Vinkelaan 20a: Copijn 2010b;
bron Rijksstraatweg 361: Copijn 2010a)

INLEIDING

In opdracht van Stichting Twickel heeft Copijn Tuin- en landschapsarchitecten de vraag gekregen om een aanvullende studie uit te voeren naar de inrichting van de kavel van Van Spronsen in Den Deyl. Deze kavel met een voormalige hoveniersbestemming valt binnen de rode contour van Wassenaar en wordt gezien als bouwlocatie voor 1, mogelijk 2 woningen. Als basis hanteren wij hier-voor onze eerdere studie (d.d. juli 2007) waarin we een totaalvisie opgesteld hebben voor het grondgebied van Stichting Twickel ten oosten van Wassenaar.

In het collegebesluit van 13 mei 2008 (Gemeente Wassenaar, 2008) zijn de volgende voorwaarden voor verdere uitwerking opgenomen;

- de invulling van het terrein van Van Spronsen zal door openheid gescheiden moeten worden van de naastliggende boerderij. Daarbij is van belang dat deze oosthoek van het terrein als grasland of natuurlijk water wordt ingericht.
- qua oppervlakte woongebouw wordt villa Alpina aan de Raaphorstlaan genoemd. Deze villa is 1200 m³ groot met een vloeroppervlakte van 200 m². Voor de Vinkelaan wordt 1419 m³ als voorwaarde gegeven.

In dit rapport wordt het concept 'erfcluster' (rapport Copijn, 2007) verder uitgewerkt. Voor de grootte van het woonhuis wordt het uitgangspunt van de gemeente in verhouding omgerekend tot een vloeroppervlakte van 230 m² bij een bouwvolume van 1419 m³ (goot- en bouwhoogte 3 en 9 meter).

In dit rapport wordt een voorstel gedaan voor de inrichting van deze kavel. Allereerst zullen we kort ingaan op de ligging in het landschap. Vervolgens kiezen we de ruimtelijke uitgangspunten voor deze nieuwe bebouwingsrand waarbij een juiste verhouding en een landschappelijke inpassing voorop staan. Tenslotte laten we de inrichtingsprincipes van de kavel zien. Enkele sfeerbeelden verduidelijken dit beeld.

1. LIGGING IN HET LANDSCHAP

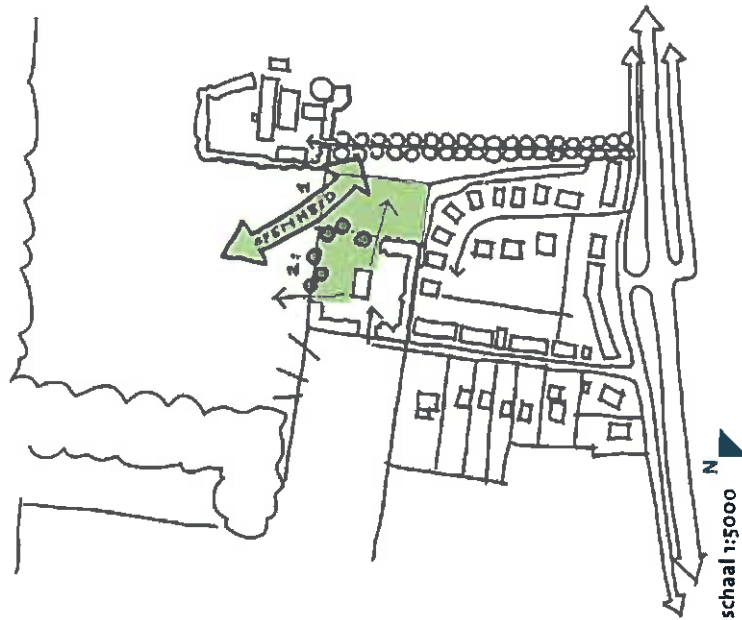

schaal 1:50000

Opbouw van het landschap

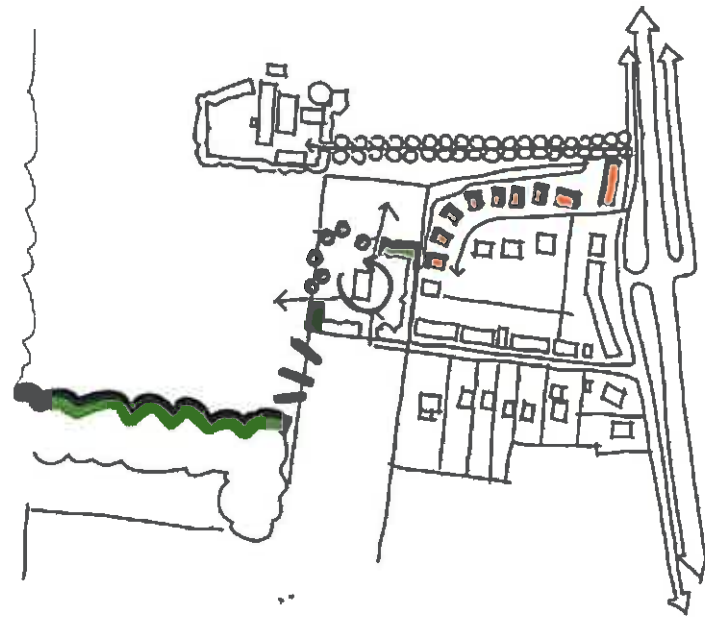
- Plangebied liggend op strandwal.
- Plangebied in zone met blokverkaveling.
- Plangebied onderdeel van kleinschalige rand waarin bebouwing en groen afgewisseld worden.
- Boerderijclusters op overgang strandwal en strandvlakte, open in het landschap.

2. GEKOZEN UITGANGSPUNTEN

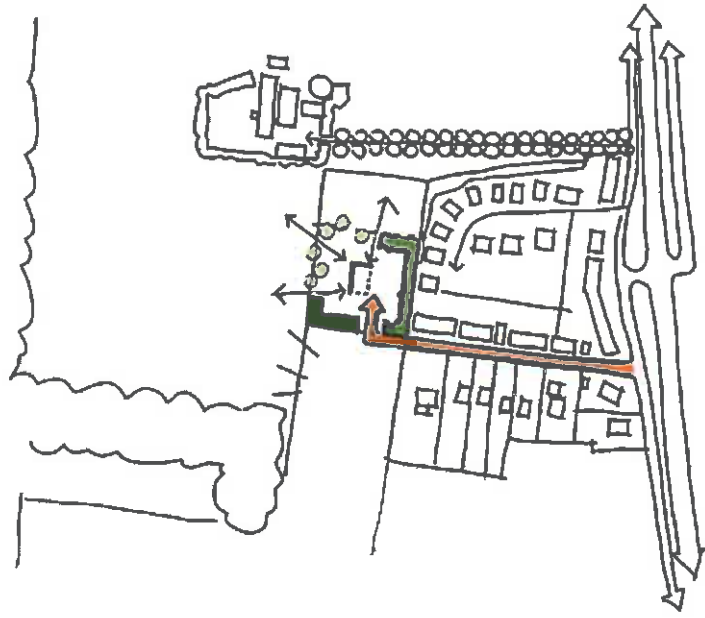
Oriëntatie in het landschap

- Waarborgen openheid richting bestaande boerderij door het openlaten van een deel van de kavel.
- Verhouding 'bebouwde' kavel en open oostelijk deel 2:1.
- Openheid en transparante beplanting richting landschappelijke omgeving, met een gedeeltelijke instandhouden van de bestaande Elzenrand.

Ligging in rand

- Het plangebied als onderdeel van de kleinschalige rand waarin bebouwing en groen afgewisseld worden.
- Dit betekent dat de kavel een relatie aangaat met de openheid (zichtlijnen) en daarmee de rand blijft.

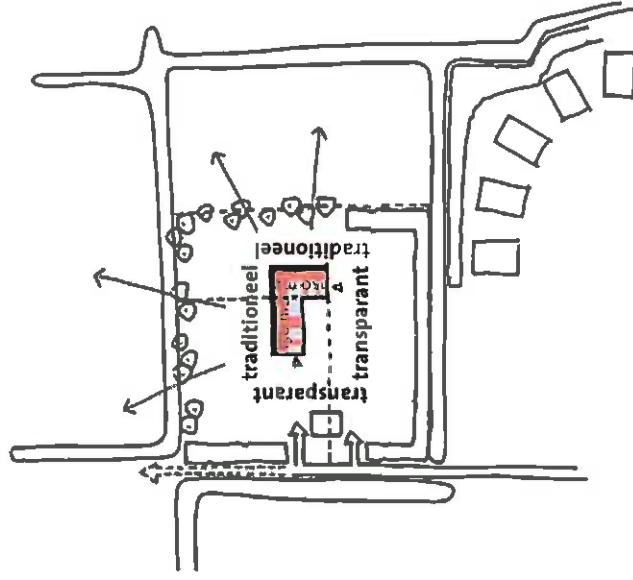
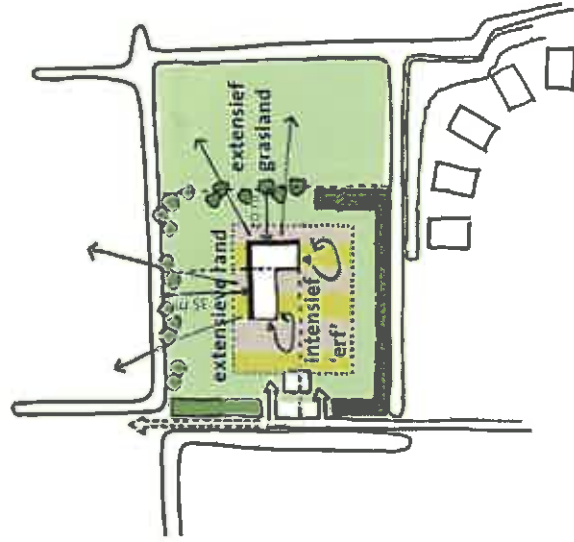
Ontsluiting vanaf Vinkelaan

- Het plangebied als laatste cluster aan de Vinkelaan.
- Ontsluiting vanaf de Vinkelaan.
- De diversiteit in het buurtje is groot; de kavel mag een eigen verschijningsvorm hebben.
- Langs de (verlengde) Vinkelaan en de bestaande bebouwingsrand planten we een groene afsluiting.

3. INRICHTING

schaal 1:2000

Basisopbouw

- Basis is een samenhangend complex van woningen waarbij de erfgrenzen niet dominant worden.
- Het plangebied (ca 70 x 70 = 4900 m²) wordt verdeeld in 2 kavels. Beide zullen bereikbaar zijn vanaf de (te verlengen) Vinkelaan en zijn 2250 m² en 2650 m² groot.
- Uiteraard kan het plangebied ook als 1 kavel ontwikkeld worden. Hiervoor gelden dan dezelfde uitgangspunten als hierna wordt besproken.

Uitgangspunten kavel

- Het meest oostelijke deel van de kavel wordt ontwikkeld als extensief grasland. Openheid staat voorop.
- De rooilijn voor het woonhuis ligt 35 m uit de noordelijke grens en 20 m uit de oostelijke (nieuwe) kavelgrens.
- De directe ruimte rond het woonhuis kan intensiever ingericht worden. Te denken valt aan terrassen, borders etc.
- De overige ruimte tot aan de randen zal meer extensief ingericht kunnen worden.

Uitgangspunten woongebouw

- 1 Bouwvolume waarin de oppervlakte van de wooneenheden elk 150 m² zijn.
- Maximaal bouwvolume 1419 m³.
- Maximale bouwhoogte 1 laag + kap.
- De buitenrand richting het landschap zal een traditionele uitstraling moeten krijgen. Dit betekent qua architectuur een terughoudende stijl met enkele bijzondere accenten.
- De binnenrand zal een meer uitgesproken en open architectuur mogen krijgen.

4. MOGELIJKE INRICHTING

N
schaal 1:2000

Kavelindeling

- Maximale bouwhoogte: 8 meter, 1 laag + kap.
- Oppervlakte per woning: 150 m², bij 2 wooneenheden maximale grondvorm 300 m²
- Maximaal bouwvolume: 1419 m³

Extensieve buitenrand: een open, transparante ruimte met plek voor dieren, een boomgaard of kruidenrijk grasland met graspaden. Een 1,20 m hoge haag zorgt voor de afscheiding met de Intensievere binnenrand.

De kavel wordt grotendeels omkaderd door water en een deels bestaande elzenrand. Ten noord-westen en zuid-westen wordt de kavel omlijst door een 1,80 m hoge haag. Dit zorgt voor de nodige afsluiting richting de bestaande woningen en de kwekerij.

Intensieve binnenrand: 'erf' met ruimte voor siertuin, zonterrassen en een mogelijke moestuin. Een boerenhaag scheidt de beide kavels.

N
schaal 1:1000

INLEIDING

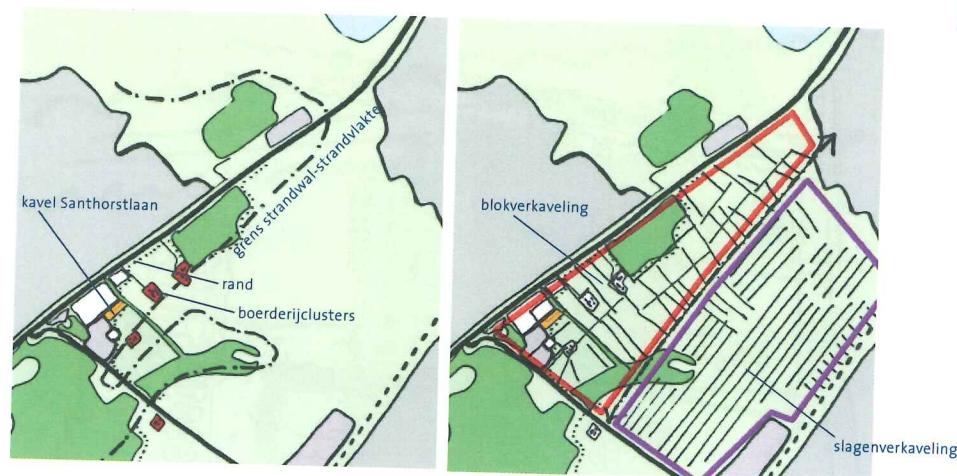
In opdracht van Stichting Twickel heeft Copijn Tuin- en landschapsarchitecten de vraag gekregen om een aanvullende studie uit te voeren naar de inrichting van de kavel aan de Santhorstlaan in Den Deijl. Op deze kavel staat momenteel een woning en een kas. Als basis hanteren wij hiervoor onze eerdere studie (d.d. juli 2007) waarin we een totaalvisie opgesteld hebben voor het grondgebied van Stichting Twickel ten oosten van Wassenaar.

Er wordt gevraagd om 2 modellen die elkaar in fasen kunnen opvolgen. Vanuit de opdrachtgever zijn de volgende voorwaarden voor verdere uitwerking opgenomen;

- Het eerste model gaat uit van het behoud van de bestaande woning waarbij de kas verwijderd wordt. Het voorste deel zal in gebruik genomen worden als dependance voor de stichting Twickel. Het achterste gedeelte zal als woonhuis behouden blijven.
- Het tweede model gaat uit van het vervangen van de woning voor een nieuwe woning.

In dit rapport worden de twee modellen verder uitgewerkt. Allereerst zullen we kort ingaan op de ligging in het landschap. Vervolgens kiezen we de ruimtelijke uitgangspunten voor deze kavel waarbij een juiste verhouding t.o.v. de kavel en een landschappelijke inpassing voorop staan. Tenslotte laten we de twee inrichtingsprincipes van de kavel zien. Enkele sfeerbeelden verduidelijken dit beeld.

1. LIGGING IN HET LANDSCHAP

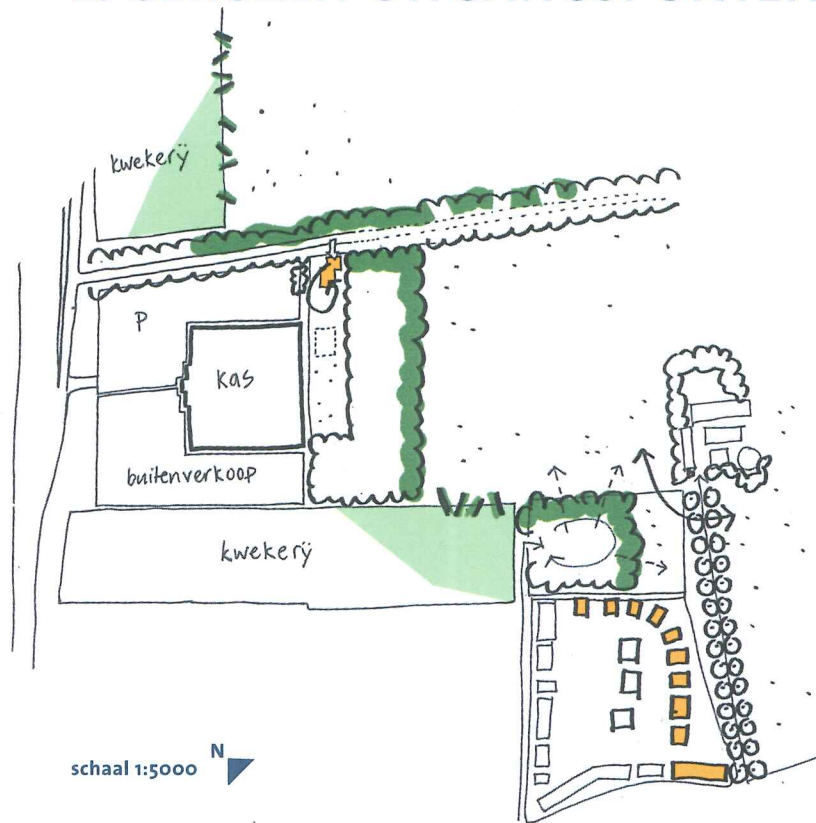

schaal 1:50000

Opbouw van het landschap

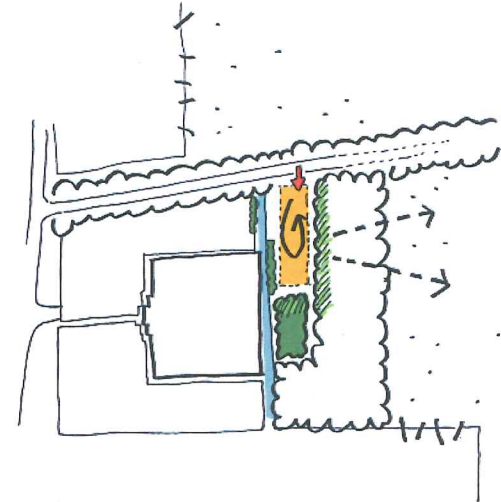
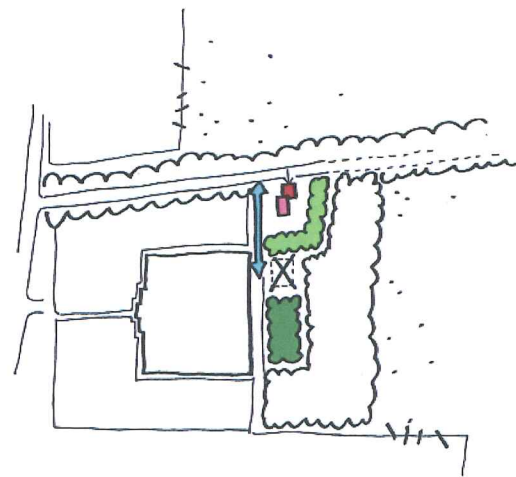
- Plangebied liggend op strandwal.
- Plangebied in zone met blokverkaveling.
- Plangebied onderdeel van kleinschalige rand waarin bebouwing en groen afgewisseld worden.
- Boerderijclusters op overgang strandwal en strandvlakte, open in het landschap.

2. GEKOZEN UITGANGSPUNTEN

Ligging in het landschap

- Kavel Santhorstlaan op rand strandwal, omgeven door bosopstanden, hierdoor heeft het een vrij geïsoleerde ligging.
- Onderdeel van kleinschalige rand waar groen, openheid en bebouwing elkaar afwisselen.
- Kavel Santhorstlaan fungeert nu door uitbreiding tuincentrum als een soort achterkant zonder duidelijke rand.
- Kavel Santhorstlaan als enige adres aan deze weg.

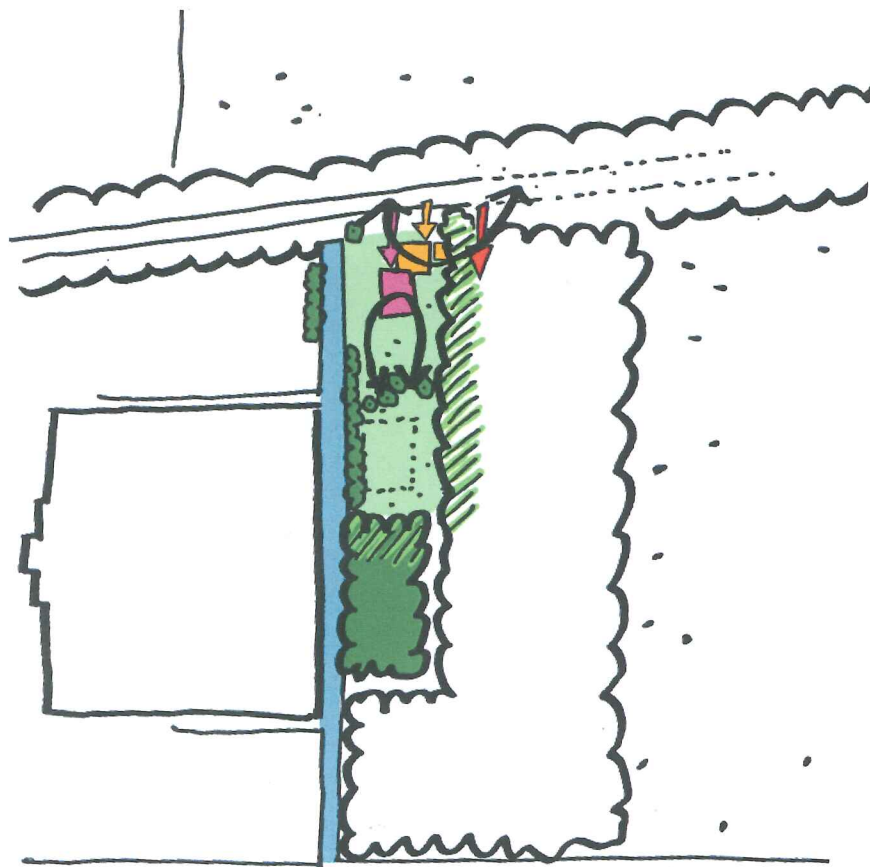
Wensen opdrachtgever

- In eerste instantie behoud woning, voorste deel voor Stichting Twickel, achterste deel als woonhuis
- Het toevoegen van een eenduidige natuurlijke scheiding tussen kavel en tuincentrum
- Het opschonen en opwaarderen van de aanwezige culturele groene rand tussen woning en bos, enkele solitaire behouden.
- Het verwijderen van de aanwezige kas.
- Het inplanten van het weilje achter de kas met bosopstand.

Bouwlocatie en oriëntatie

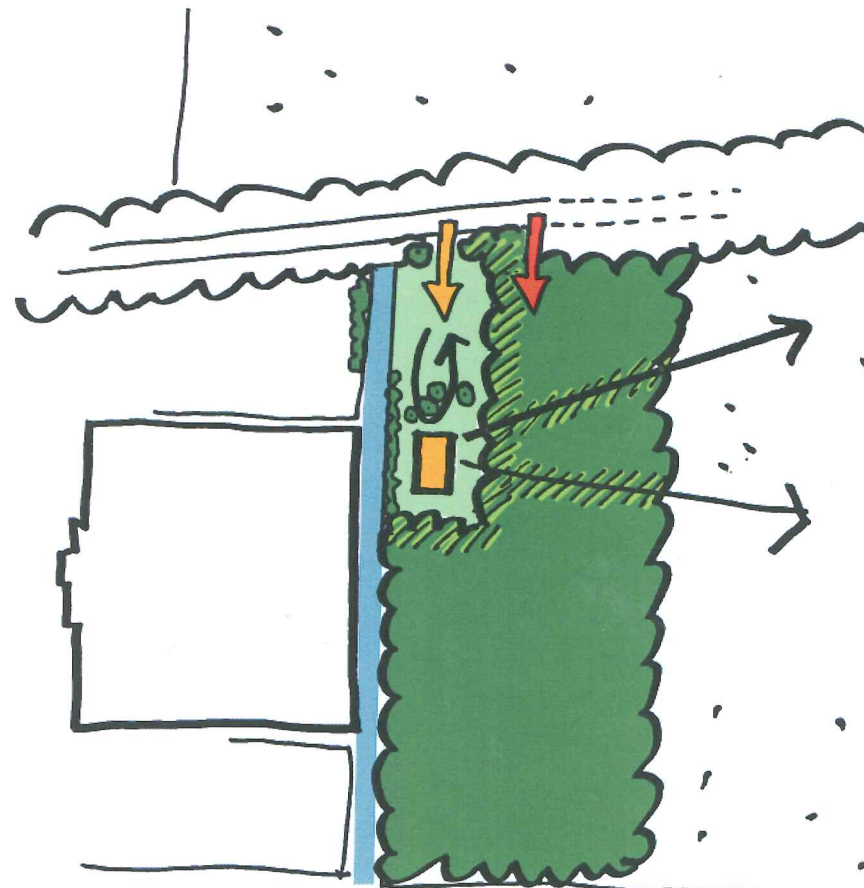
- Zoeklocatie voor bouwvlek op plaats huidige woning en kas.
- Eenduidige ontsluiting vanaf Santhorstlaan.
- Door toevoeging singel aan tuincentrum zijde zal de oriëntatie tijdens eerste fase naar binnen gericht zijn, tijdens de tweede fase kan er relatie gecreëerd worden met het omliggende landschap.
- Inplanten weilje als bos, opwaarderen bestaande en nieuwe bosrand.

3. FASERING IN TWEE MODELLEN

Model Fase 1; behoud huidige woning

- Oranje deel als dependance van Stichting Twickel, met 4 parkeerplaatsen.
- Roze deel als behoud woonhuis, tuin aan zuid-west zijde.
- Opschonen en opwaarderen cultuurlijke rand langs bestaande bosrand, behoud enkele mooie loofbomen, aanplant inheemse sieroorten. Beheer-ingang bestaand bos behouden (rode pijl).
- Aanplant groene afscheiding richting de 'Bosrand'.
- Sloop huidige kas
- Inplant weitte achter te slopen kas, met inheemse sieroorten aan zichtkant.

Model Fase 2; toevoegen nieuwe woning

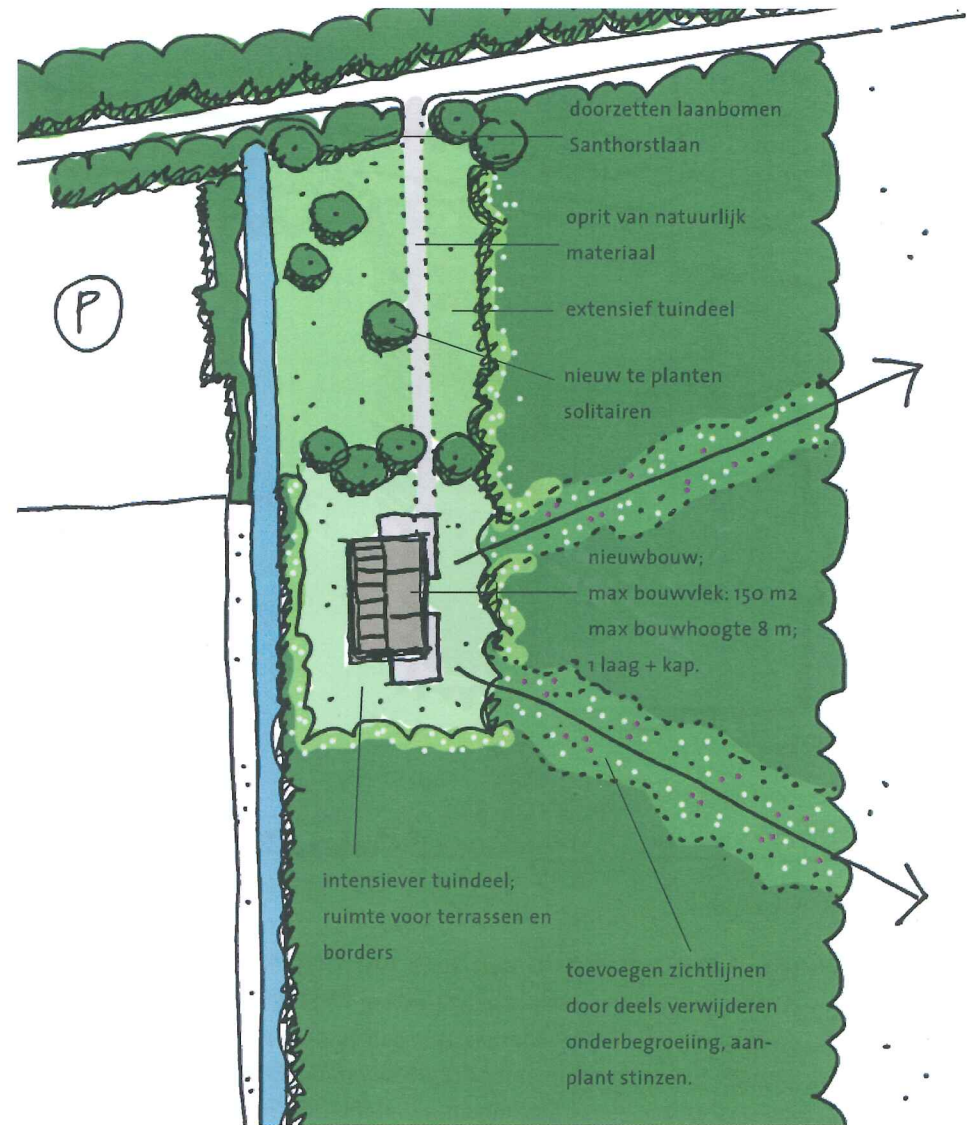
- Bouw nieuwe woning, max 150 m² begane grond vloeroppervlakte.
- Positie nieuwbouw op voormalige plaats kas.
- Informele toerit vanaf Santhorstlaan
- Verder ontwikkelen van sierrand bestaand bos, met o.a. stinzen.
- Ontwikkelen van zichtlijnen door het bestaande bos door verwijderen onderbe-groeiing en inplanten van (inheemse) lage schaduwsoorten.
- ontwikkelen van natuurlijke tuin aan noord-oost zijde.

schaal 1:2000

4. MOGELIJKE INRICHTING TWEE MODELLEN

Uitgangspunten model 1; behoud bestaande woning

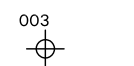
Uitgangspunten model 2; toevoegen nieuwe woning

BIJLAGE 2

Boorpuntenkaart

legenda

 onderzoekslocatie
 boorpunt

Vinkelaan-Rijksstraatweg

Wassenaar

Boorpuntenkaart

Opdrachtnr.	A11-054-I	Datum	juli 2011
Schaal	1:2000	Formaat	A4
Getekend	jds / pr	Bijlage	2

0 m. 100

ArcheoMedia

BIJLAGE 3

Boorstaten

Legenda (conform NEN 5104)

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

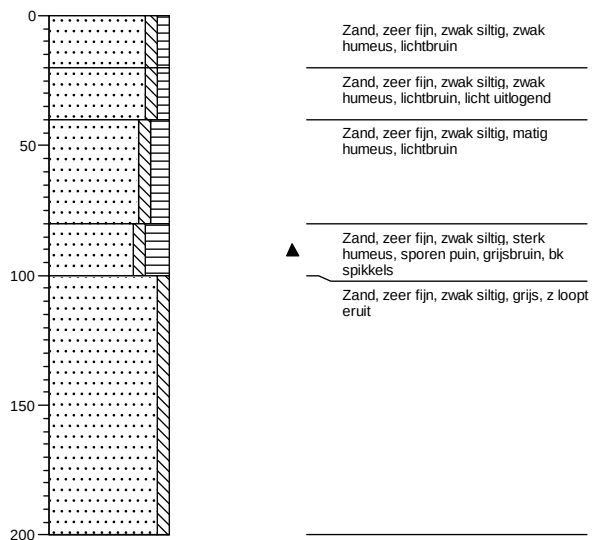
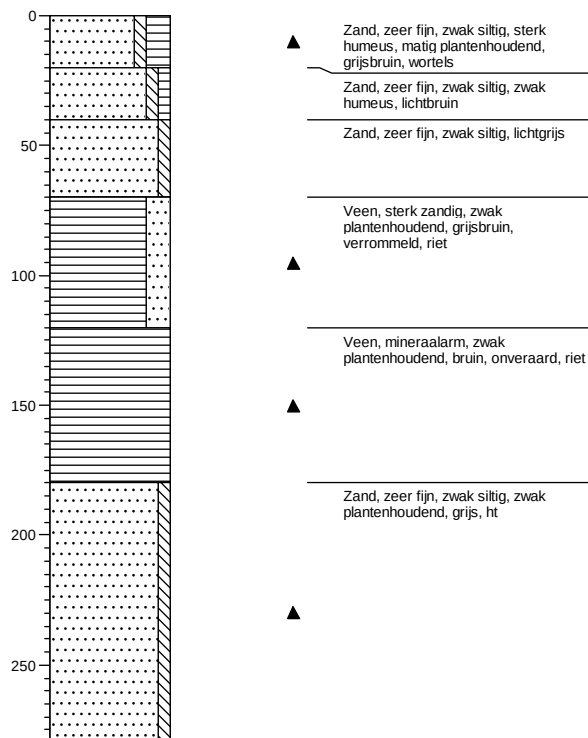
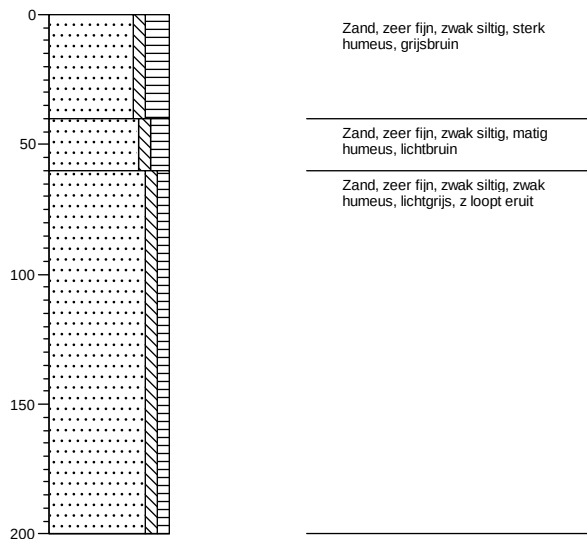
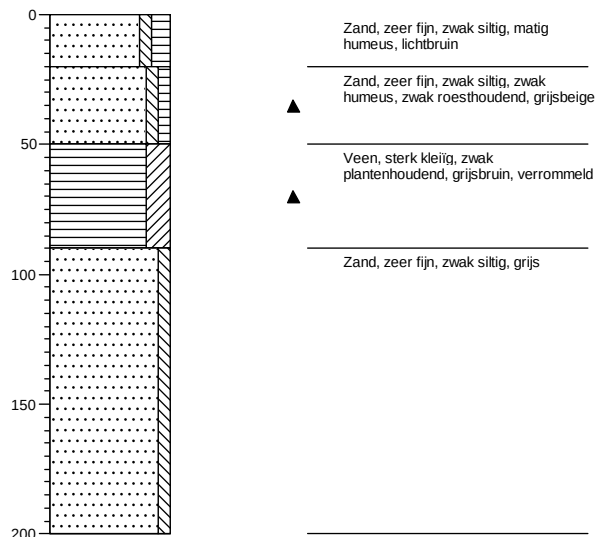
monsters

	geroerd monster
	ongeroerd monster

overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand

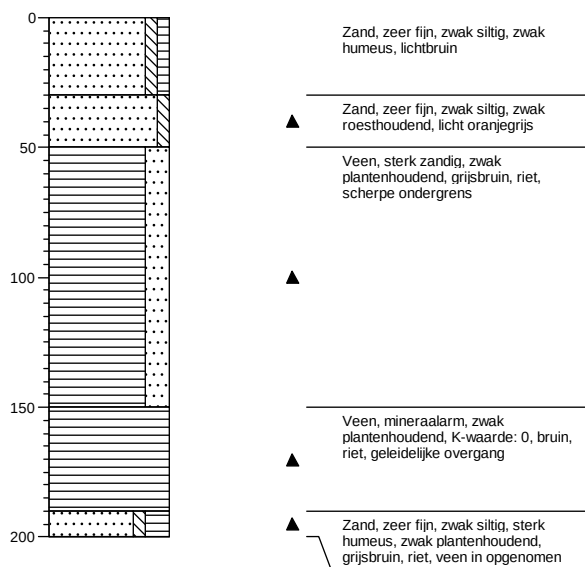
	slib
	water

Boring: 001X:
Y:**Boring: 002**X:
Y:**Boring: 003**X:
Y:**Boring: 004**X:
Y:

Boring: 005

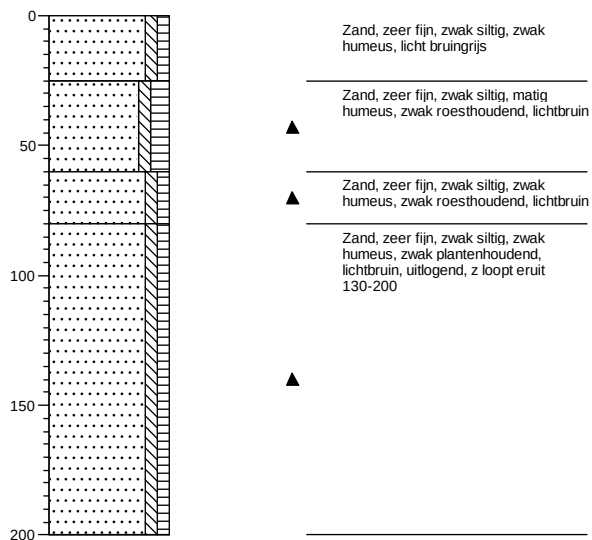
X:

Y:

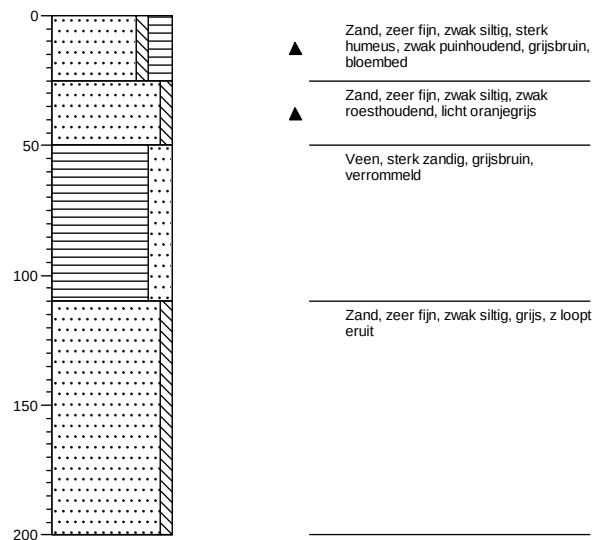
Boring: 001

X:
Y:

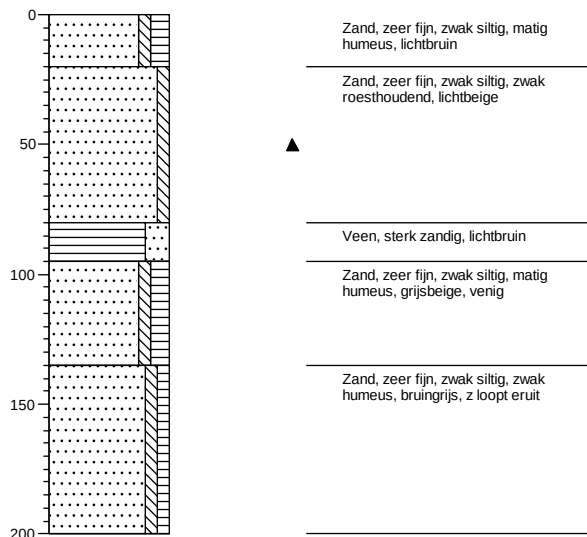
Boring: 002

X:
Y:

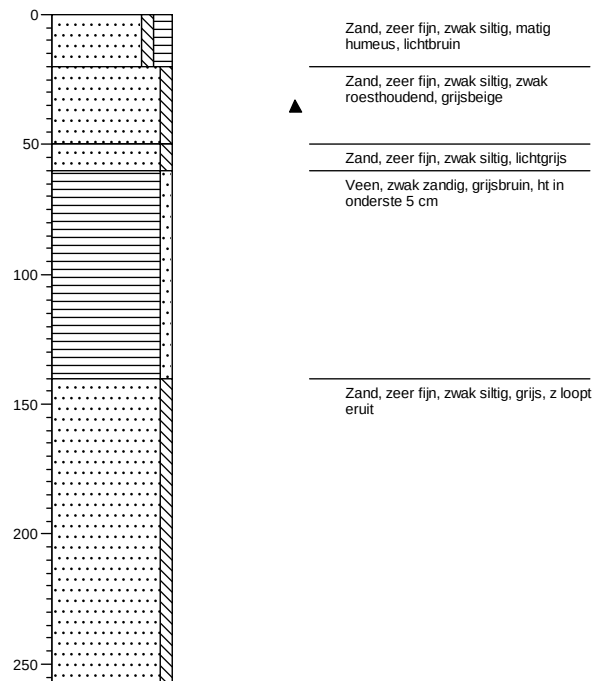
Boring: 003

X:
Y:

Boring: 004

X:
Y:

Boring: 005

X:

Y:

